

IZVJEŠĆE O REALIZACIJI PROGRAMA AKTIVNOSTI U PROVEDBI POSEBNIH MJERA ZAŠTITE OD POŽARA OD INTERESA ZA REPUBLIKU HRVATSKU U 2022. GODINI

I. U V O D

Zadaće Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2022. godini (u daljnjem tekstu: Program aktivnosti) redovito su provodila tijela sustava domovinske sigurnosti, ministarstva, tijela državne uprave, javna poduzeća i privatne tvrtke, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, javne ustanove za upravljanje nacionalnim parkovima, parkovima prirode i zaštićenim područjima, udruge (vatrogasne zajednice), vatrogasne postrojbe (profesionalne i dobrovoljne), Oružane snage Republike Hrvatske, Hrvatska gorska služba spašavanja i dr. Kroz provođenje Programa aktivnosti ostvarena je i bolja međuresorna suradnja svih njihovih stručnih službi.

II. KLIMATSKE PRILIKE I NJIHOV UTJECAJ NA NASTANAK I ŠIRENJE POŽARA RASLINJA U REPUBLICI HRVATSKOJ¹

U Republici Hrvatskoj su požari raslinja uslijed klimatskih prilika najčešći i najžešći na Jadranu i u priobalju u toplom dijelu godine. Stoga se najintenzivnija i najobuhvatnija zaštita od nastanka i širenja požara raslinja odvija od 1. svibnja do 31. listopada.

U tom razdoblju svakodnevno se računaju meteorološki indeksi opasnosti za nastanak i širenje požara raslinja po kanadskoj metodi (MIOP) za oko 40-ak postaja u unutrašnjosti zemlje i na Jadranu te prognostički indeks opasnosti (PMIOP) za 24 postaje na Jadranu i u priobalju.

Analiza meteorološke ugroženosti od požara raslinja

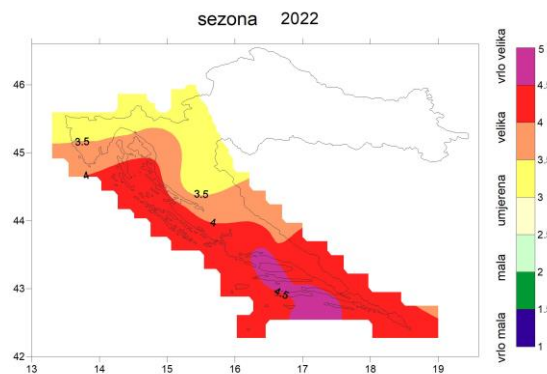
Usljed vremenskih prilika u zimi 2022. godine te u ožujku i dijelom u travnju je požarna ugroženost bila povećana kada su klase opasnosti bile u pojedinim danima i na pojedinim lokalitetima umjerene, pa čak i velike. Međutim u drugoj polovini travnja klase opasnosti su posvuda bile male i vrlo male zbog prodora vlažnog i nestabilnog zraka i premještanja ciklonalnih sustava.

U svibnju koji je prvi mjesec u kojem se aktivnosti u zaštiti od požara raslinja posebno analiziraju u odnosu na hladniji dio godine na vrijeme je dominantno utjecao visinski termobarički greben i polje povišenog tlaka zraka. Prodori vlažnog zraka nisu bili česti, a ni posebno izraženi. Srednja mjesečna klasa opasnosti je u svibnju bila na Jadranu i u priobalju većinom mala i umjerena.

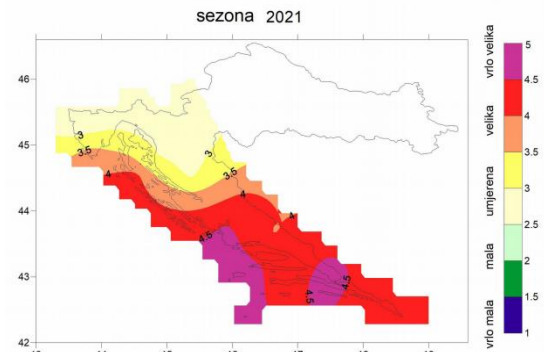
U sva tri ljetna mjeseca (lipanj, srpanj i kolovoz) na vrijeme je najčešće utjecalo polje povišenog ili srednjeg tlaka zraka, a po visini termobarički greben u kojem je pritjecao vrlo topao zrak, pa su zabilježeni toplinski valovi. Oni su bili posebno izraženi u lipnju i prvoj dekadi kolovoza. Povremeno je s jačanjem utjecaja ogranka anticiklone sa sjevera i sjeverozapada kontinenta s jedne strane te polja sniženog tlaka zraka južnije od naših krajeva s druge strane bilo umjerene i jake bure i sjeverozapadnjaka, posebice na sjevernom i dijelu srednjeg Jadrana. U stabilnim sinoptičkim situacijama nastajao je vjetar obalne cirkulacije, burin i maestral.

¹ Izvor: Šumski požari: Analiza požarne sezone 2022. godine, Analizirali: Marija Mokorić i Lovro Kalin, Služba za vremenske analize i prognoze, DHMZ; <https://radar.dhz.hr/~duzs/analiza/2022.pdf>

Uslijed takvih sinoptičkih, odnosno vremenskih prilika koje su uzrokovale iznadprosječno toplo i uglavnom suše ljeto od uobičajenog prosjeka i srednja sezonska klasa bila je viša od uobičajenog srednjaka (2003.-2012.) (slike 1. i 3.). Najviše odstupanje od prosječnih višegodišnjih vrijednosti bilo je u lipnju. Treba spomenuti da su lokalno klase opasnosti bile niže na što su utjecale oborine u obliku pljuskova, ali je s time požarna ugroženost bila kratkotrajno smanjena.

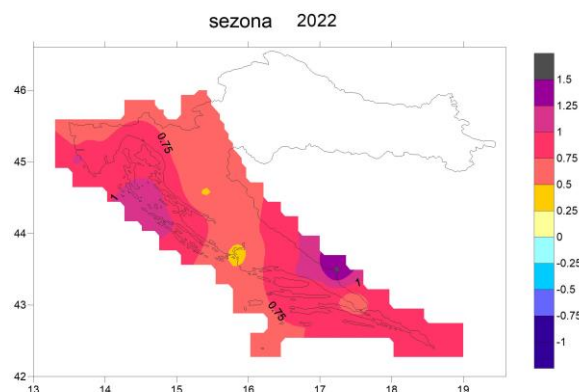

Slika 1.: Srednja mjesečna klasa opasnosti za nastanak i širenje požara raslinja za ljetnu sezonu (lipanj, srpanj i kolovoz) 2022.

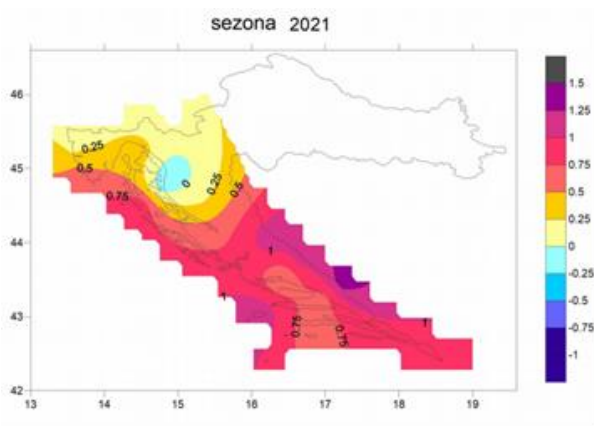

Slika 2.: Srednja mjesečna klasa opasnosti od požara raslinja za ljeto (lipanj, srpanj i kolovoz) 2021.

U skladu s tim bile su i srednje sezonske klase opasnosti za nastanak i širenje požara (slika 1). Na dijelu sjevernog Jadrana, posebice Istre te gorske Hrvatske bila je umjerena, na većem dijelu preostalog područja bila je velika, osobito u Dalmaciji. Na pojedinim lokacijama bila je čak i vrlo velika.

Slika 3.: Odstupanje srednje klase opasnosti za nastanak i širenje požara raslinja za ljetnu sezonu (lipanj, srpanj i kolovoz) 2022. od višegodišnjeg prosjeka (2003.-2012.).

Slika 4.: Odstupanje srednje mjesečne klase opasnosti od požara raslinja za ljeto (lipanj, srpanj i kolovoz) 2021. u odnosu na višegodišnji prosjek

Još bolji uvid u požarnu opasnost može se dobiti prikazom odstupanja srednje sezonske klase od višegodišnjeg prosjeka (slika 3 i 4). Na njima se vidi da su na čitavom području Jadrana i priobalja klase bile znatno veće od uobičajenih, i to ponegdje čak za čitavu jednu klasu. Odstupanje je bilo najveće u unutrašnjosti Dalmacije te na otocima sjevernog Jadrana. U odnosu na 2021., uočeno je i značajno odstupanje i za područje Istre što je imalo za posljedicu neuobičajeno velik broj zahtjevnih požara tijekom ljetnih mjeseci (slika 4).

Kao što je već prije spomenuto u ovogodišnjoj protupožarnoj sezoni je bilo povremeno jakog vjetrova. Na sjevernom Jadranu vjetrovni režim je bio za oko 10 % češći od uobičajenog što je predstavljalo dodatnu ugrozu, pa su za pojedina područja izdavana i upozorenja za moguće neuobičajeno ponašanje eventualno nastalog požara raslinja.

U rujnu se gotovo posvuda klasa opasnosti za nastanak i širenje požara raslinja snizila, posebice u drugoj polovini mjeseca kada je uslijed izraženijih prodora vlažnog i svježeg zraka bilo kiše. Velika klasa zadržala se na pojedinim dalmatinskim otocima.

Zbog ponovno značajnog utjecaja polja povišenog i srednjeg tlaka zraka te visinskog grebena u kojem je pritjecao topao zrak te posljedično rijetkih utjecaja atmosferskih sustava u listopadu je bilo malo kiše uz iznadprosječno toplo vrijeme, pa su klase opasnosti u Dalmaciji često bile umjerene i velike, dok su na sjevernom Jadranu i u unutrašnjosti bile niže.

Zaključno se može reći da je ovogodišnja protupožarna sezona bila s obzirom na vremenske prilike zahtjevnija, posebice u ljetnim mjesecima, kada je bilo dugotrajnih toplinskih valova s kojima su povezana sušna razdoblja i iznadprosječna toplina. Pri tome su više od uobičajenog za ljeto bili prisutni utjecaji ogranka anticiklone sa sjevera i sjeverozapada kontinenta uz istovremeno prisustvo polja sniženog tlaka zraka južnije što dovodi do povećanih gradijenata u polju tlaka te do umjerene, pa i jake bure i sjeverozapadnjaka. Takve sinoptičke prilike, odnosno vremenski tipovi detektirani su kao posebno opasni za potencijalno neuobičajeno ponašanje eventualno nastalog požara raslinja.

III. PREGLED PODATAKA O POŽARIMA RASLINJA NA PRIOBALNOM I KRAŠKOM PODRUČJU I NJIHOVA STATISTIČKA ANALIZA (od 1. siječnja do 31. prosinca 2022. godine)

Na priobalnom i kraškom području u 2022. godini, a sukladno podacima koji su prikupljeni i vode u Državnom vatrogasnom operativnom centru 193 (DVOC 193), evidentirano je ukupno **4.247** požara raslinja što je povećanje od **24,68 %** u odnosu na prethodni petogodišnji prosjek (tablica 1).

Tablica 1: Pokazatelji o požarima raslinja na priobalnom i kraškom području (odnos 2022. i petogodišnji prosjek 2017. - 2022. - izvor HVZ-DVOC 193)

Petogodišnje razdoblje, intervencije na otvorenom prostoru (požari raslinja) priobalnog i kraškog područja – 7 priobalnih županija											2022.	
Promatrano razdoblje	2017.		2018.		2019.		2020.		2021.			
	broj požara	površina (ha)	broj požara	površina (ha)	broj požara	površina (ha)	broj požara	površina (ha)	broj požara	površina (ha)	broj požara	površina (ha)
01.01.-31.12.	4.150	86.576	1.875	3.891	3.850	19.129	3.906	35.168	3.250	14.707	4.247	30.039
Trajanje prosjek dojava-ugašeno	5 sati i 25 minuta		2 sata i 16 minuta		2 sata i 11 minuta		3 sata i 2 minute		2 sata i 32 minute		3 sata i 20 minuta	

01.06.-31.10.	1.574	59.770	1.330	3.160	1.090	2.643	1.063	1.695	1.577	8.444	1.607	11.628
Trajanje prosjek dojava-ugašeno	9 sati i 42 minute		2 sata i 31 minuta		2 sata i 8 minuta		2 sata i 35 minuta		3 sata i 9 minuta		4 sata i 28 minuta	
Promatrano razdoblje	PETOGODIŠNJI PROSJEK 2017. - 2021.										2022.	
	BROJ POŽARA		POVRŠINA (ha)		prosječno trajanje požara dojava-ugašeno			IOP (ha/požar)		IOP (ha/požar)		
01.01.-31.12.	3.406		31.894		3 sata i 5 minuta			9,36		7,07		
01.06.-31.10.	1.327		15.142		4 sata i 21 minuta			11,41		7,24		
Promatrano razdoblje	2022. / PETOGODIŠNJI PROSJEK 2017. – 2021.											
	odnos broja požara		odnos opožarene površine		odnos prosjeka trajanja dojava-ugašeno			Odnos indeksa opožarene površine (IOP)				
01.01.-31.12.	+24,68 %		-5,82 %		+7,99 %			-24,46 %				
01.06.-31.10.	+21,12 %		-23,21 %		+11,20 %			-36,60 %				

U tim požarima (promatrano razdoblje 01.01.-31.12.2022.), ukupno opožarena površina procijenjena je na **30.039 ha**, što je za **5,82 % manje** u odnosu na promatrani prethodni petogodišnji prosjek, a pri čemu je indeks opožarene površine (IOP) **manji** za **24,46 %**. Prosječno trajanje požara raslinja (od dojava do potpunog gašenja i/ili završetka intervencije) u 2022. godini je bilo 3 sata i 20 minuta što je u odnosu na petogodišnji prosjek povećanje od **7,99 %**.

Ako promatramo razdoblje požarne sezone (01.06.-31.10.2022.) zabilježeno je **1.607** požara raslinja što je **povećanje** od **21,12 %** dok je procijenjena opožarena površina **11.628 ha** što je **smanjenje** od **23,21 %** u odnosu na petogodišnji prosjek što je za posljedicu rezultiralo **smanjenjem** IOP za **36,60 %**. Za razdoblje požarne sezone (01.01.-31.10.) u 2022. godini prosječno trajanje zabilježenih intervencije požara raslinja je **4 sata i 28 minuta** što je povećanje od **11,20 %** u odnosu na petogodišnji prosjek.

Određena smanjenja (opožarena površina i IOP) u odnosu na petogodišnji prosjek većinom su uzrokovana time što su u statistiku petogodišnjeg prosjeka uračunati podaci iz iznimno teške protupožarne sezone 2017. godine. Međutim ukoliko usporedimo podatke (iz tablice 1) o požarima raslinja u 2022. s 2021. godinom dobiti ćemo sljedeće odnose navedene u tablici 2.

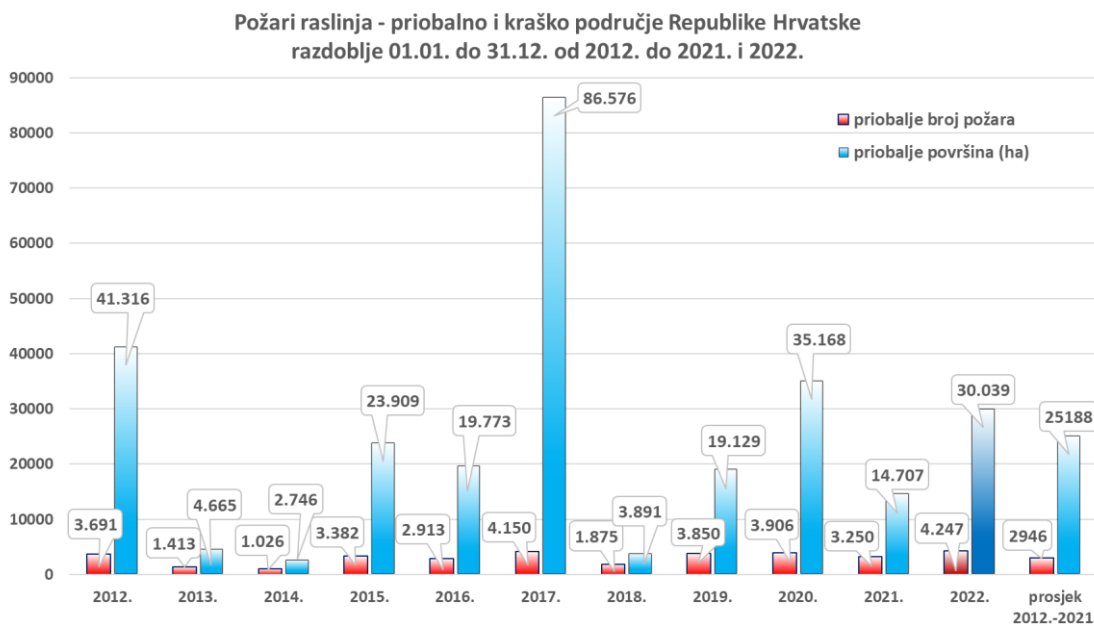
Tablica 2: Usporedba pokazatelja o požarima raslinja na priobalnom i kraškom području (odnos 2022. i 2021. godine) - izvor HVZ–DVOC 193

Promatrano razdoblje	Usporedba broja požara 2022./2021.	Usporedba procijenjene opožarene površine	Usporedba IOP	Usporedba prosječnog trajanja dojava-ugašeno
01.01.-31.12. 2022./2021.	+30,68 %	+104,25 %	+56,30 %	+31,58 %
01.06.-31.10. 2022./2021.	+1,90 %	+37,71 %	+35,14 %	+41,80 %

Kao što se može primijetiti u tablici 2, svi parametri su uvećani u 2022. godini u odnosu na 2021. Tako je broj požara na priobalnom i kraškom području uvećan za **30,68 %**, procijenjena opečarena površina za **104,25 %**, IOP za **56,30 %**, a prosječno trajanje intervencije gašenja požara raslinja za **31,58 %**.

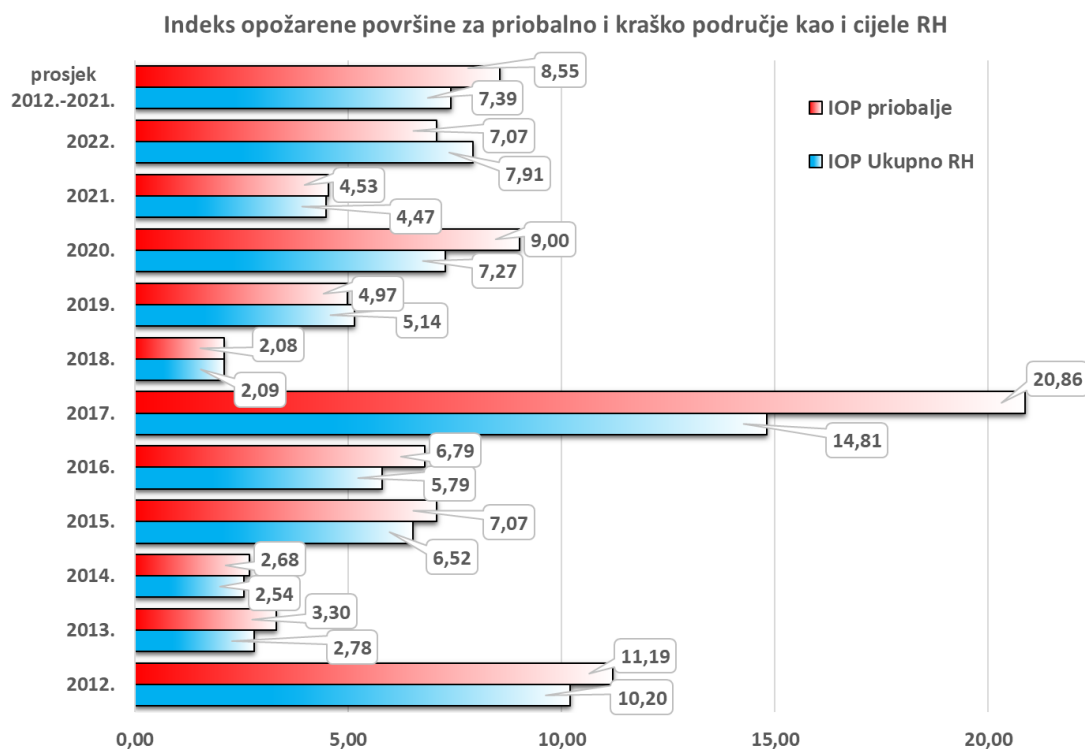
U vremenu požarne sezone 01.06.-31.10.2022. na priobalnom i kraškom području također su svi promatrani parametri povećani u odnosu na isto razdoblje 2021. godine. Bilježimo **povećanje** broja požara za **1,90 %**, procijenjene opečarene površine za **37,71 %**, IOP za **35,14 %**, a prosječno trajanje intervencije gašenja požara raslinja povećano je za **41,80 %**.

Uspoređivanjem 2022. s desetogodišnjim prosjekom (grafikoni 1 i 2) na priobalnom i kraškom području zabilježeno je **povećanje** broja požara za **44,16 %** i procijenjene opečarene površine za **19,26 %** uz **smanjenje** indeksa IOP za **17,29 %**.

Grafikon 1: Prikaz broja požara i opečarenih površina u priobalnom i kraškom području RH 2012.-2022.

Podaci u grafikonima 1 i 2 obuhvaćaju vremensko razdoblje od 2012. do 2022. godine uz desetogodišnji prosjek 2012.-2021. za kraško i priobalno područje Republike Hrvatske (7 priobalnih županija) te IOP (grafikon 2) u kojem su i podaci za Republiku Hrvatsku u cjelini.

Grafikon 2: Odnos IOP priobalnog i kraškog područja i IOP cijele RH (2011.-2021.)

Raspodjela požara raslinja po mjesecima u 2022. godini

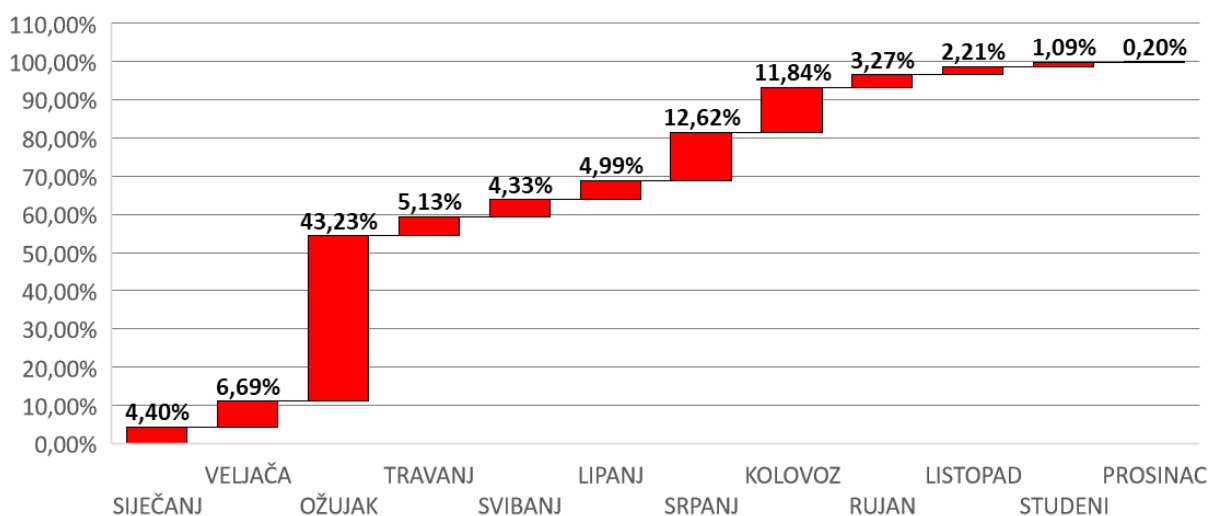
Godina 2022. prema broju požara raslinja raspoređeno po mjesecima bila je ponovno specifična, na tragu 2021. ali s još više izraženim brojem požara u ožujku.

Tablica 3: Raspodjela požara raslinja po mjesecima u 2022. godini (podaci HVZ-a–DVOC 193)

2022. (broj požara)	UKUPNO	SUJEČANJ	VELJAČA	OŽUJAK	TRAVANJ	SVIBANJ	LIPANJ	SRPANJ	KOLOVOZ	RUJAN	LISTOPAD	STUDENI	PROSINAC
PRIOBALJE	4247	317	330	1481	230	200	257	534	488	178	150	72	10
KONTINENT	3644	30	198	1930	175	142	137	462	446	80	24	14	6
UKUPNO RH	7891	347	528	3411	405	342	394	996	934	258	174	86	16
ODNOS MJESEC I UKUPNO RH (%)		4,40%	6,69%	43,23%	5,13%	4,33%	4,99%	12,62%	11,84%	3,27%	2,21%	1,09%	0,20%

Postotni udio broja požara po mjesecima grafički je prikazan u grafikonu 3.

Rast postotnog udijela broja požara raslinja u RH po mjesecima u 2022. godini

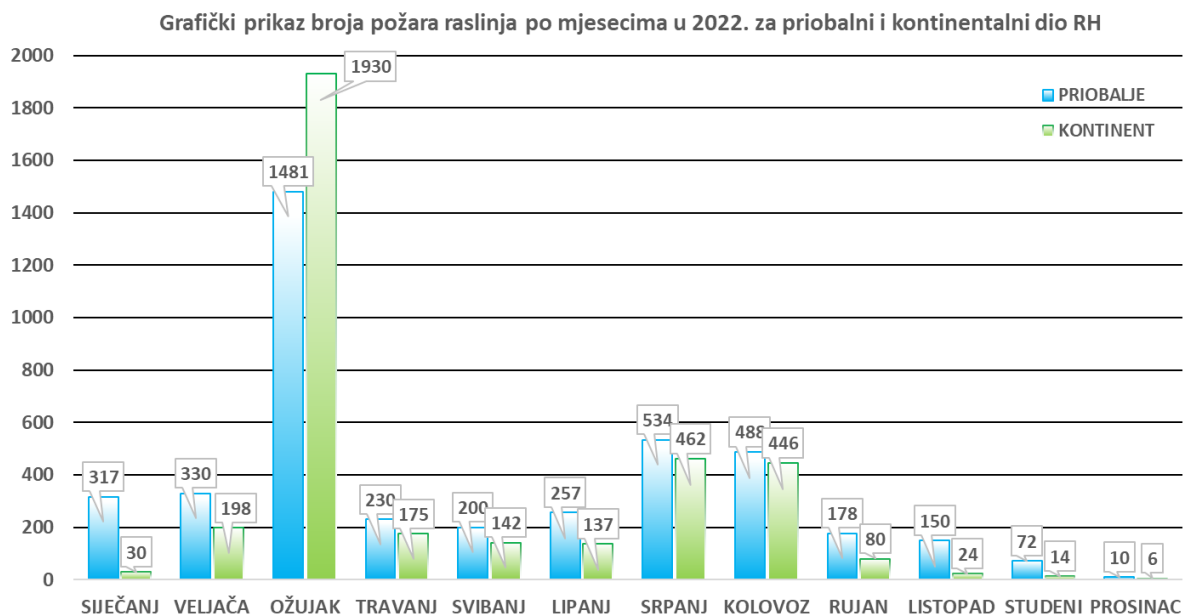
Grafikon 3: Prikaz rasta udjela broja požara po mjesecima u 2022. godini

Dakle, najveći broj požara zabilježen je u ožujku (tablica 3) te u ljetnim mjesecima srpnju i kolovozu što slijedi karakteristike 2021. godine, međutim u 2022. godini je zabilježen izniman rast broja požara u ožujku te njegov nevjerojatni udio u ukupnom broju svih požara raslinja od **43,23 %**. Također je zamjetan broj požara u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske koji je u ožujku za **30,32 %** veći od broja požara u priobalnom dijelu i jedini je mjesec u 2022. godini u kojem je zabilježen veći broj požara raslinja u kontinentalnom nego u priobalnom i kraškom dijelu Republike Hrvatske.

Kada se za područje RH pribroji broj požara u srpnju (**996**) i kolovozu (**934**) onda ta tri mjeseca zajedno (**5.341** požar) čine **67,68 %** ili nešto više od dvije trećine od ukupnog broja svih zabilježenih požara raslinja u Republici Hrvatskoj u 2022.

Razlog ovakvog broja i raspodjele požara u ožujku je prvenstveno meteorološka situacija (ponovno manjak oborina te veći broj dana s jakim vjetrovima) uz često nesavjesno, neprijavljeno i nekontrolirano spaljivanje poljoprivrednih površina posebice u ruralnim i slabo naseljenim područjima kontinentalne Hrvatske.

Zabilježeni broj požara u srpnju i kolovozu uobičajeni su za požare raslinja prvenstveno u priobalnom području Republike Hrvatske jer se i radi o mjesecima s najviše sunčanih dana, dugim dnevnim svjetlom, manjkom padalina (posebno u Dalmaciji) te i ne najmanje bitno, često višestrukim brojem ljudi uslijed glavne špice turističke sezone. Grafički prikaz raspodjele požara po mjesecima u 2022. dan je u grafikonu 4.

Grafikon 4: Prikaz broja požara po mjesecima u 2022. godini

Gledajući udio u broju požara u priobalnom i kraškom području (7 priobalnih županija), broj požara u ožujku (**1481**) čini udio od čak **34,87 %** ili više od trećine svih požara raslinja na priobalnom i kraškom području, a kada se tome pribroji broj požara u srcu požarne sezone (srpanj **434** i kolovoz **488**) onda ta tri mjeseca zajedno (**2.503** požara) čine **58,94 %** što je znatno više od pola ukupnog broja svih zabilježenih požara raslinja (**4.247**) na priobalnom i kraškom području.

Raspodjela broja požara prema veličini opožarene površine

Raspodjela broja požara prema veličini opožarene površine za vrijeme glavnog napora požarne opasnosti te za cijelo razdoblje 2022. godine dana je u tablici 3.

Tablica 4: Raspodjela požara raslinja po veličini opožarene površine (podaci HVZ – DVOC 193)

Mjesec/ razdoblje	≤5 ha		>5≤10 ha		>10≤100 ha		>100 ha		Ukupno požara
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	
PRIOBALNI DIO RH									
VI.	245	95,33 %	4	1,56 %	8	3,11 %	0	0,00 %	257
VII.	490	91,76 %	12	2,25 %	26	4,87 %	6	1,12 %	534
VIII.	432	88,52 %	20	4,10 %	30	6,15 %	6	1,23 %	488
IX.	170	95,51 %	6	3,37 %	1	0,56 %	1	0,56 %	178
X.	145	96,67 %	3	2,00 %	2	1,33 %	0	0,00 %	150
VI.-X	1482	92,22 %	45	2,80 %	67	4,17 %	13	0,81 %	1607
I.-XII.	3836	90,32 %	160	3,77 %	205	4,83 %	46	1,08 %	4247
KONTINENTALNI DIO RH									
I.-XII.	3178	87,21 %	173	4,75 %	243	6,67 %	50	1,37 %	3644
UKUPNO RH									
I.-XII.	7014	88,89 %	333	4,22 %	449	5,68 %	96	1,22 %	7891

Iz tablice 4. vidljivo je da je u većini požara raslinja u požarnoj sezoni (VI.-X. mjesec) na priobalnom dijelu, opožarena površina iznosila manje od 5 ha ili **92,22** %. Od zabilježenih **1.607** požara raslinja, **13** su imala procijenjenu opožarenu površinu veću od 100 ha što iznosi **0,81** % svih požara na priobalnom području Republike Hrvatske tijekom požarne sezone. Broj požara koji su bili veći od 10, a manji ili jednaki 100 ha zabilježeno je **67** što je za **22** požara ili **48,49** % više od broja požara većih od 5, a manjih ili jednakih 10 ha.

Ova karakteristika se ponavlja iz godine u godinu i zabilježena je već šestu godinu zaredom (ili je ovaj omjer gotovo jednak ili je veći) i može se konstatirati da je postala pravilo, a to pokazuje da se požari, ukoliko se ne spriječi njihovo širenje u kratkom roku te ukoliko imaju prostora za širenje, vrlo brzo zahvate površine iznad 10 ha.

Uzimajući u obzir cijelu godinu, **46** požara na priobalju (od **4.247**) proširilo se na površinu veću od 100 ha ili **0,55** %, **205** požara je zahvatilo površinu iznad 10, a manje ili jednako 100 ha ili **4,83** %, **160** je imalo površinu između 5 i 10 ha ili **3,77** %, a za **3.836** požara ili **90,32** % je procijenjena opožarena površina bila manja ili jednaka 5 ha. Također je prisutna karakteristika da je veći broj požara koji su zahvatili površinu veću od 10, a manju ili jednaku 100 ha i to za **28,12** % u odnosu na broj požara koji su zahvatili površinu između 5 i 10 ha.

Promatrajući podatke iz tablice 4. za kontinentalni dio ili za Republiku Hrvatsku kao cjelinu, također se može primijetiti da se raspodjela broja požara po veličini opožarene površine ponaša po nekom pravilu kao i kod požara na priobalju i to također 6. godinu zaredom te još u značajnijem omjeru.

Najviše požara većih od 100 ha u priobalnom i kraškom području zabilježeni su u Ličko-senjskoj županiji **18**, potom u Zadarskoj **10**, Šibensko-kninskoj **9**, Splitsko-dalmatinskoj **6**, Primorsko-goranskoj **2** i Dubrovačko-neretvanskoj županiji **1**.

Promatrajući kontinentalni dio Republike Hrvatske, u 2022. zabilježeno je **50** požara većih od 100 ha što je za **8,69** % više nego u priobalnom dijelu (**46**). Najveći broj takvih požara zabilježen je u Sisачko-moslavačkoj županiji, njih **19**, potom slijede Karlovačka sa **16**, Varaždinska **četiri**, Grad Zagreb **tri**, Osječko-baranjska i Zagrebačka sa po **dva** te Krapinsko-zagorska, Vukovarska, Virovitičko-podravska i Međimurska županija s po **jednim**.

Treba naglasiti da se većina ove opožarene površine odnosila na požare trave i niskog raslinja, makije i niske hrastove šume bez značajnije štete, a neki su bili i na minski sumnjivim površinama što je pridonijelo širenju požara na veću površinu. Također je potrebno napomenuti da su veličine opožarenih površina, za većinu požara, dane sukladno procjenama zapovjednika na terenu bez službenog mjerenja i/ili geokodiranja područja.

Raspodjela broja požara po vremenskom trajanju od dojava do potpunog gašenja

Raspodjela požara raslinja prema vremenu trajanja intervencije za priobalni, kontinentalni dio i ukupno za Republiku Hrvatsku dana je u tablici 5.

Tablica 5: Raspodjela požara raslinja po vremenskom trajanju od dojava do potpunog gašenja

2022.	Mjesec	<=4 sata		>4 <=12 sati		>12 sati		Ukupno požara
		broj	%	broj	%	broj	%	
PRIOBALNI DIO RH								
	VI.	239	93,00 %	12	4,67 %	6	2,33 %	257
	VII.	447	83,71 %	54	10,11 %	33	6,18 %	534

VIII.	376	77,05 %	68	13,93 %	44	9,02 %	488
IX.	169	94,94 %	8	4,49 %	1	0,56 %	178
X.	143	95,33 %	4	2,67 %	3	2,00 %	150
VI.-X	1374	85,50 %	146	9,09 %	87	5,41 %	1607
I.-XII.	3961	93,27 %	184	4,33 %	102	2,40 %	4247
KONTINENTALNI DIO RH							
I.-XII.	3475	95,36 %	153	4,20 %	16	0,44 %	3644
UKUPNO RH							
I.-XII.	7436	94,23 %	337	4,27 %	118	1,50 %	7891

Na priobalnom području Republike Hrvatske u prosjeku **85,50 %** (**88,57 %** u 2021.) u požarnoj sezoni te **93,27 %** požara tijekom cijele godine (**91,19 %** u 2021.) u potpunosti je ugašeno u prva četiri sata od trenutka zaprimanja prve dojave (tablica 4). U tom dijelu nema veće razlike u odnosu na 2021. godinu odnosno nešto manje požara je ugašeno u prva 4 sata u 2022., ali je ukupno gledajući cijelu godinu veći broj požara u priobalnom dijelu ugašen u prva 4 sata u 2022. nego u 2021.

U **2,40 %** požara u požarnoj sezoni (**4,95 %** u 2021.) i **1,50 %** u cijelom 2022. (**3,14 %** u 2021.) vrijeme do potpunog gašenja požara na priobalju trajalo je više od 12 sati. S obzirom na to da se radi o malim postocima, značajno je smanjenje postotka broja požara za koje je bilo potrebno više od 12 sati da bi bili u potpunosti ugašeni.

U kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske za **0,44 %** požara bilo je potrebno više od 12 sati do potpunog gašenja (**0,14 %** u 2021.), a **95,36 %** je bilo ugašeno u vremenu prva četiri sata (**97,97 %** u 2021.). Ovi nešto lošiji podaci za kontinentalni dio uvjetovan je velikim povećanjem broja istovremenih požara prvenstveno u ožujku što je otežalo gašenja i disperziju vatrogasnih snaga na više lokacija istovremeno.

Tijekom cijele godine, podaci za Republiku Hrvatsku kao cjelinu pokazuju da su **94,23 %** požara ugašena u prva četiri sata (**93,62 %** u 2021.), **4,24 %** u vremenu između 4 i 12 sati (**5,18 %** u 2021.), a samo **1,50 %** u vremenu većem od 12 sati (**1,94 %** u 2021.) što su nešto bolji rezultati u sve tri mjerene kategorije trajanja požara raslinja u 2022. u odnosu na 2021. godinu.

Raspodjela broja požara raslinja i opožarene površine u priobalnim županijama

Iz tablice 6 vidljivo je kako je po broju požara najopterećenije bilo područje Splitsko-dalmatinske županije pa slijede Zadarska i Šibensko-kninska županija, a što se tiče opožarenih površina najviše je evidentirano u Šibensko-kninskoj županiji (najznačajniji udio u ukupnoj opožarenoj površini je dao veliki požar u Vodičkom zaleđu za kojeg je procijenjena opožarena površina oko 3.300 ha), zatim slijedi Ličko-senjska, Zadarska pa Splitsko-dalmatinska županija.

Tablica 6: Raspodjela požara raslinja i opožarene površine u priobalnim županijama

ŽUPANIJA	POŽARI RASLINJA	POVRŠINA ha	ZRAČNE SNAGE kumulativni zbroj (CL+AT+HL)
ISTARSKA	611	898	36
PRIMORSKO-GORANSKA	344	902	4

LIČKO-SENJSKA	517	8408	12
ZADARSKA	705	6738	80
ŠIBENSKO-KNINSKA	554	9073	96
SPLITSKO-DALMATINSKA	1327	2896	110
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	189	1124	21
UKUPNO PRIOBALJE	4247	30039	359

Namjenski organizirane snage Oružanih snaga Republike Hrvatske u gašenju požara raslinja u 2022. godini

Od **1. siječnja do 31. prosinca 2022.** upućena su od strane Hrvatske vatrogasne zajednice prema Oružanim snagama Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu OS RH) **302** pisana zahtjeva (uključujući i zahtjev za jedan Canadair za angažiranje u Republici Sloveniji temeljem bilateralne suradnje) za angažiranje zračnih snaga što je povećanje od **9,42 %** u odnosu na 2021. (**276** zahtjeva), od kojih je **55** ili **18,21 %** bilo za zadaće izviđanja s ciljem ranog otkrivanja požara, mogućeg inicijalnog djelovanja i/ili javljanja o stanju istih što je pak smanjenje od **19,12 %** u odnosu na 2021. (**68** zahtjeva za izviđanje).

Od strane Hrvatske vatrogasne zajednice u 2022. godini upućen je **jedan zahtjev** za angažiranje Hrvatske vojske i vojnih kopnenih snaga (HKoV) protupožarnih namjenski organiziranih snaga (PP NOS OS RH) koje su angažirane 13. srpnja 2022., a radi pomoći u gašenju najvećeg i najopasnijeg požara raslinja u 2022. godini koji je izbio u Vodičkom zaleđu te proširivši se, ugrozio obližnja mjesta Zaton i Raslinu (Šibensko-kninska županija).

Zračne snage bile su angažirane na **149** požara, što je povećanje od **12,03 %** u odnosu na 2021. godinu (**133** požara). Od navedenih 149 požara, **148** je bilo u 7 priobalnih županija dok je jedan zabilježen u Sisačko-moslavačkoj županiji. Promatrajući samo 7 priobalnih županija najviše su zračne snage angažirane u Splitsko-dalmatinskoj, zatim Šibensko-kninskoj te nakon toga Zadarskoj županiji. U te 3 županije su zračne snage ukupno angažirane na **120** požara što predstavlja udio od **80,54 %** od ukupnog broja požara na kojima su djelovale zračne snage. Presjek djelovanja zračnih snaga po županijama i razdoblju dan je u tablici 7.

Tablica 7: Angažiranje zračnih snaga po županijama te po razdobljima

ŽUPANIJA	Istarska	Primorsko-goranska	Ličko-senjska	Zadarska	Šibensko-kninska	Splitsko-dalmatinska	Dubrovačko-neretvanska	Sisačko-moslavačka
Broj požara	13	2	7	32	35	53	6	1
Razdoblje po fazama						2020.	2021.	2022.
Broj požara, razdoblje od 01. siječnja do 31. svibnja (I. faza)						61	18	29
Broj požara, razdoblje od 01. lipnja do 30.-rujna (II. faza)						50	113	115
Broj požara, razdoblje od 01. listopada do 31. prosinca (III. faza)						2	2	5

Protupožarne zračne snage su u aktivnostima gašenja požara i protupožarnim izviđanjima izvršile **6.671** let, ostvarile **1007:41** sati naleta, izbacile ukupno **33.022,5** tona vode, utrošile **689.967** litara goriva, prevezle **12,5** tona tereta, prevezle **24** osobe (vatrogasca) te potrošile **22.225** litara pjenila (tablica 8).

Tablica 8: Pregled aktivnosti OS RH u protupožarnoj zaštiti u 2022. i usporedba s 2017., 2018., 2019., 2020. i 2021.

Godina	Aktivnost	Broj letova	Sati naleta	Litara goriva	Izbačeno vode u t	Prevezeno osoba	Tona opreme	Utrošak pjenila u l
2017.	Požar	17.606	2.773:30	1.718.106	81.951	283	188	
Od toga:	Protupožarna izviđanja (PPI)	(65)	(111:15)	(36.005)	(99)	(23)	(1)	
2018.	Požar	2.378	504:25	296.588	10.948	115	14,6	
Od toga:	Protupožarna izviđanja (PPI)	(106)	(143:00)	(43.934)	(198)	(0)	(0)	
2019.	Požar	2.953	551:15	309.626	13.749	14	14	
Od toga:	Protupožarna izviđanja (PPI)	(150)	(159:15)	(44.409)	(309)	(0)	(0)	
2020.	Požar	3.492	511:50	338.874	16.890	27	15	2.312
Od toga:	Protupožarna izviđanja (PPI)	(113)	(91:35)	(27.731)	(244)	(0)	(0)	(0)
2021.	Požar	5.381	852:25	544.529	25.220	(0)	7,5	7.564
Od toga:	Protupožarna izviđanja (PPI)	(68)	(154:55)	(47.199)	(331)	(0)	(0)	(0)
2022.	Požar	6.671	1007:41	689.967	33.022,5	(24)	12,5	22.225
Od toga:	Protupožarna izviđanja (PPI)	(159)	(123:05)	(35.599)	(408)	(0)	(0)	(51)

U 2022. protupožarna izviđanja su doprinijela bržem uočavanju požara u samom početku nastanka. Na temelju zahtjeva Hrvatske vatrogasne zajednice provedena su **49** protupožarna izviđanja protupožarnim (PPI) zrakoplovima u županijama priobalja s ciljem ranog otkrivanja požara. Zrakoplovi su **20** puta samoinicijativno djelovali na požarištu ili su preusmjereni na gašenje požara.

Protupožarne kopnene snage (26 pripadnika i 3 vozila) angažirane su dana 13. i 14. srpnja 2022. od 18:50 na požarištu Zaton-Raslina Šibensko–kninska Županija. Dana 14. srpnja 2022. izvršena je smjena protupožarnih vodova te je vod iz Knina angažiran na požarištu Raslina-Zaton i na području Vodica. Isti je bio angažiran do 18,00 sati nakon čega je upućen u matičnu vojarnu u Kninu. Kopnene snage HKoV-a ukupno su na požarištu provele 27:00 sati.

Vezano uz angažiranje mornaričkih snaga, u izvještajnom razdoblju namjenski organizirane snage Hrvatske ratne mornarice za potrebe žurnog prebacivanja teške građevinske mehanizacije s kopna na otoke i obratno bile su na raspolaganju s odgovarajućim sredstvima te osposobljenim i uvježbanim osobljem, ali u 2022. godini nije bilo zahtjeva za njihovo angažiranje.

Tim besposadnih zrakoplovnih sustava angažiran je **sedam (7)** puta u razdoblju od 13. lipnja do 16. rujna 2022. u izviđanju područja koja su procijenjena kao visoko rizična glede izbijanja požara te snimanja požarišta. BZS „ORBITER 3“ je na protupožarnim izviđanjima proveo ukupno **sedam (7) letova** i ostvario **13:58:00 sati** naleta.

U 2022. su Oružane snage Republike Hrvatske postupale su prema izrađenom Standardnom operativnom postupku pružanja međunarodne pomoći putem prijelaznih rescEU kapaciteta. Protupožarni zrakoplovi iz sastava Protupožarnih namjenski organiziranih snaga Oružanih snaga Republike Hrvatske, Canadair CL-415 i helikopter Mi-8 MTV, bili su **14 puta** angažirani na gašenju požara u inozemstvu i to **devet puta** u Republici Sloveniji te **pet puta** u Bosni i Hercegovini.

Podaci o požarima raslinja na cjelokupnom području Republike Hrvatske

Požari raslinja, kao što se vidi i u već navedenim podacima, nisu samo karakteristika priobalnog i kraškog područja (7 priobalnih županija), već su česti i u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske, iako ih je, kao i 2021., zabilježen nešto manji broj nego na priobalju te su često i nešto slabijeg intenziteta i rjeđe zahvaćaju krošnju stabala, ali je opožarena površina u 2022. bila znatno veća.

Tablica 9: Pokazatelji o požarima raslinja na području Republike Hrvatske (odnos 2022. i petogodišnji prosjek 2017. - 2021. - izvor HVZ-DVOC 193)

Usporedba podataka za požare raslinja s prethodnim petogodišnjim razdobljem 2017. - 2021. za područje Republike Hrvatske												2022.	
Promatrano razdoblje	2017.		2018.		2019.		2020.		2021.		broj požara	površina (ha)	
	broj požara	površina (ha)	broj požara	površina (ha)	broj požara	površina (ha)	broj požara	površina (ha)	broj požara	površina (ha)			
01.01.-31.12.	6.906	102.300	2.567	5.363	6.434	33.107	5.519	40.132	5.420	24.209	7.891	62.544	
Trajanje prosjek dojava-ugašeno	3 sata i 51 minuta		1 sat i 57 minuta		1 sat i 51 minuta		2 sata i 33 minute		2 sata i 1 minutu		2 sata i 31 minutu		
Promatrano razdoblje	PETOGODIŠNJI PROSJEK 2017. - 2021.					2022.							
	BROJ POŽARA	POVRŠINA (ha)	prosječno trajanje požara dojava-ugašeno		IOP (ha/požar)	IOP (ha/požar)							
01.01.-31.12.	5.369	41.022	2 sata i 27 minuta		7,64	7,93							
Promatrano razdoblje	2022. / PETOGODIŠNJI PROSJEK 2017. - 2021.												
	odnos broja požara	odnos opožarene površine	odnos prosjeka trajanja dojava-ugašeno		Odnos indeksa opožarene površine (IOP)								
01.01.-31.12.	+46,97 %	+52,46 %	+3,00 %		+3,74 %								

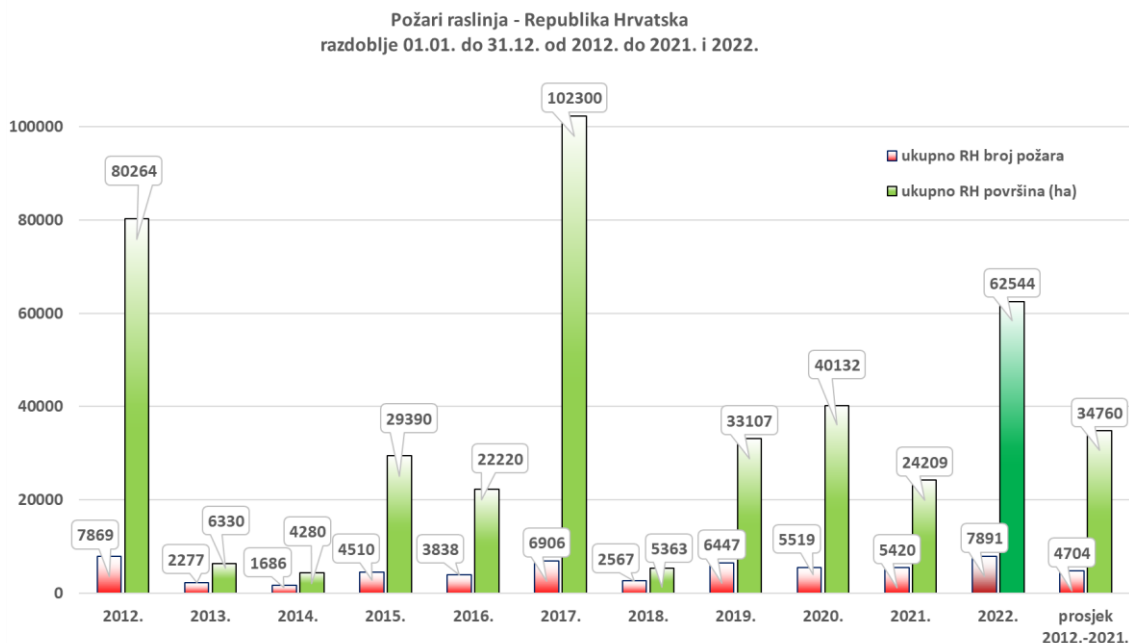
U tim požarima (promatrano razdoblje 01.01.-31.12.2022.), zabilježeni broj požara je **veći** od petogodišnjeg prosjeka za velikih **46,97 %**, ukupno opožarena površina procijenjena je na **62.544 ha**, što je za čak **52,46 % više** u odnosu na promatrani prethodni petogodišnji prosjek (ovo povećanje je u direktnoj vezi s velikim brojem požara u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske koji su bili veći ili jednaki od 100 ha), a pri čemu je indeks opožarene površine (IOP) **veći** za **3,74 %**.

Prosječno trajanje požara raslinja (od dojava do potpunog gašenja i/ili završetka intervencije) u 2022. godini je bilo **2 sata i 31 minutu** što je u odnosu na petogodišnji prosjek povećanje od **3 %**.

Ukoliko usporedimo podatke (iz tablice 9 te grafikona 5) o požarima raslinja u 2022. s 2021. godinom za područje cijele Republike Hrvatske, dobiti ćemo sljedeće odnose.

Svi parametri su uvećani u 2022. godinu u odnosu na 2021. Broj požara uvećan je za **45,59 %**, procijenjena opožarena površina za **158,35 %**, IOP za **77,40 %**, a prosječno trajanje intervencije gašenja požara raslinja za **24,79 %**.

U grafikonu 5 dan je grafički prikaz s podacima broja požara raslinja i opožarene površine u 2022. godini te prethodnom desetogodišnjem periodu kao te desetogodišnjem prosjeku.

Grafikon 5: odnos broja požara raslinja i opožarenih površina za područje Republike Hrvatske

U odnosu na desetogodišnji prosjek (2012. - 2021., grafikon 5) za područje Republike Hrvatske od **4.704** požara raslinja s opožarenom površinom od **34.760** ha, u 2022. godini zabilježeno je povećanje broja požara za **3.187** odnosno za **67,75 %** dok je procijenjena opožarena površina povećana za **27.784** ha odnosno za **79,93 %**.

Ako uspoređujemo IOP cijele Republike Hrvatske za 2022. (2012. - 2021., grafikon 2) od **7,91** s IOP desetogodišnjeg prosjeka od **7,39** zabilježeno je povećanje od **7,04 %**.

Požari državnih i privatnih šuma te poljoprivrednih zemljišta

U statistici podataka o šumskim požarima koje za potrebe Ministarstva poljoprivrede temeljem Zakona o šumama i Pravilnika o načinu prikupljanja podataka, vođenju registra te uvjetima korištenja podataka o šumskim požarima vode u Hrvatskim šumama d.o.o., navodi se da je u razdoblju od **1. siječnja do 31. prosinca 2022.** godine nastalo ukupno **245 požara** (116 požara u 2021.) u kojima su opožareno ukupno **24.227 ha** (5.918 ha u 2021.) državnih i privatnih šuma, šumskog zemljišta te poljoprivrednog zemljišta koje je opožareno u sklopu šumskih požara i kao takvo evidentirano u Registru šumskih požara. Od toga na državnim šumama nastalo je **194 požara** koji su opožarili **16.864 ha**, u privatnim šumama je evidentirano **17 požara** i opožareno je **1.663 ha**, dok je na poljoprivrednim površinama nastalo 34 požara koji su opožarili 5.700 ha.

Požari na minski sumnjivim površinama

Tijekom 2022. godine zabilježeno je nekoliko velikih požara na minski sumnjivim površinama koji su zahvatili veće površine ali osim značajnijeg angažiranja vatrogasnih snaga i dugotrajnosti gašenja, nije zabilježena značajnija materijalna šteta.

Najveći požar (po procijenjenoj površini) dojavljen je 27. ožujka 2022. na području Kordunski Ljeskovac u Karlovačkoj županiji. Radilo se o požaru trave i niskog raslinja koji je, prema procjeni zahvatio površinu od oko **900 ha**. Požar koji je potrošio najviše resursa izbio je 31. srpnja 2022. na Velebitu, na predjelu brda Golić na području Sveti Rok – Lovinac u Ličko-senjskoj županiji. Lokaliziran je tek 13. kolovoza., a ugašen 18. kolovoza 2022. i opožareno je oko **240 ha** niskog raslinja i borove šume. Dakle, gašenje i saniranje ovog požara trajalo je gotovo punih 19 dana gdje su osim zemaljskih snaga (31 vatrogasac s 11 vozila) bile angažirane i zračne snage u vidu dva Canadaira te dva Air-tractora. Požar se gasio u dijelu van minski sumnjivog prostora te sa sigurnih prometnica. Podaci o požarima raslinja na miniranim i minski sumnjivim površinama navedeni su u tablici 10.

Tablica 10: Požari raslinja na miniranom ili minski sumnjivom prostoru u 2022. te ukupno u RH

Požari raslinja na miniranom ili minski sumnjivom području u 2022. god.	broj požara	opožarena površina (ha)	IOP (ha/požar)
požari na priobalnom i kraškom području (siječanj – prosinac)	13	1.733	133,31
požari na cijelom području RH (siječanj – prosinac)	29	3.134	108,07

Kao što se može vidjeti iz tablice 10, broj samih požara, za koje se smatra da su u miniranom ili minski sumnjivom području, je relativno mali (29) kako na razini Republike Hrvatske tako i na priobalnom i kraškom području (13) ali je opožarena površina po požaru odnosno IOP višestruko veći od prosjeka i iznosi **108,07** za područje cijele Republike Hrvatske (za 2022. je **7,91**) odnosno čak **133,31** za priobalno i kraško područje (za 2022. je **7,07**). Razlog tomu je vrlo otežano gašenje jer se zbog sigurnosnih razloga gasiti može samo sa sigurnih površina (prometnice, ili provjereni putevi te rubni dijelovi koji nisu u miniranom i/ili minski sumnjivom području) a zbog istog razloga ograničeno je korištenje zračnih snaga s obzirom na to da ih nije moguće angažirati iznad samog miniranog ili minski sumnjivog područja. Takovi požari se najčešće nadziru i kada se širenjem približe nekoj prometnici ili uđu u dio koji nije minski sumnjiv, tada se djeluje i sprječava daljnje širenje. Uslijed navedenog sami požari često traju danima i zahvaćaju u prosjeku puno veće površine.

Pružanje pomoći putem izvanredne dislokacije

Sukladno traženju županijskog vatrogasnog zapovjednika za pružanje pomoći putem izvanredne dislokacije, a zbog potrebe gašenja požara u priobalju, temeljem zapovjedi glavnog vatrogasnog zapovjednika na **2 požara** raslinja u Šibensko-kninskoj županiji u požarnoj sezoni 2022., upućene su dodatne vatrogasne snage iz drugih županija te pripadnici intervencijskih vatrogasnih postrojbi Hrvatske vatrogasne zajednice.

Provođenje evakuacije

U 2022. izvršena djelomična, preventivna evakuacija žena, djece i starijih osoba čamcima s područja Zatona i Rasline koji su bili ugroženi požarom koji je izbio u Vodičkom zaleđu iako nije dana zapovijed odnosno proglašena evakuaciju i zbrinjavanje stanovništva iz Zatona i Rasline.

Ukupan broj vatrogasnih događaja u Republici Hrvatskoj

U 2022. godini (prema obrađenim podacima do 1. veljače 2023.), DVOC 193 je u svojim bazama podataka zabilježio ukupno **37.554** događaja gdje se tražilo angažiranje vatrogasnih snaga. U tablici 11 navedeni su brojčani pokazatelji različitih vrsta intervencija po područjima (priobalje i kontinent) i ukupno za Republiku Hrvatsku.

Tablica 11: Broj vatrogasnih događaja u 2022. po vrsti u Republici Hrvatskoj

VRSTA DOGAĐAJA	Ukupni broj događaja	Požari na otvorenom (svi)	Samo požari raslinja	Površina ha	Požar u/na objektu	Požar prometnog sredstva	Tehničke intervencije	Ostalo
UKUPNO	37.554	10.540	7.891	62.544	4.021	914	16.734	5.345

Broj stradalih (građani i vatrogasci) u požarima raslinja u 2022. godini

U gašenju požara raslinja na priobalnom i kraškom području **18 osoba** je ozlijeđeno od kojih je **13 vatrogasaca** i **5 građanina**, dok su smrtno stradale **4 osobe** od kojih je **jedna vatrogasac**.

Gledajući ukupno Republiku Hrvatsku, u požarima raslinja **25 osoba** je bilo ozlijeđeno od kojih je **15 vatrogasaca**, dok je **pet osoba** smrtno stradalo od kojih je **jedna vatrogasac**.

Prema podacima kojima raspolaže DVOC193, u Republici Hrvatskoj u 2022. godini je u svim požarima (na otvorenom prostoru, u /na objektima ili u prometu) u čijem su gašenju sudjelovale vatrogasne snage ozlijeđeno **199** osoba od kojih je **30** vatrogasaca dok je **35** osoba smrtno stradalo od kojih **jedan** vatrogasac.

Štete nastale u požarima u 2022.

Najveća materijalna šteta u 2022. godini nastala je na području grada Šibenika (Zaton, Raslina, Dobri dolac). Ukupno su izgorjela ili oštećena 22 stambena objekta, 12 pomoćnih i poljskih objekata, 11 gospodarskih objekata, 5 osobnih vozila, 9 manjih plovila, 2 građevinska stroja, 4 autoprikolice, 5 kampera i 1 moped. Zabilježena je šteta na električnoj i telefonskoj mreži.

Na ostalim mnogobrojnim požarima na otvorenom prostoru, nisu zabilježene značajne materijalne štete na objektima, ali je nastala šteta svakako vezana uz devastiranje prirodnog okoliša.

Tijekom 2022. prilikom vatrogasnih intervencija, kao niti 2021. nisu bile zabilježene veće štete na vatrogasnim vozilima.

Značajniji i zahtjevniji požari raslinja na priobalnom i kraškom području u požarnoj sezoni 2022. (razdoblje lipanj – srpanj).

U razdoblju glavnog napora požarne opasnosti 1. lipnja – 30. rujna izdvajaju se:

Od mnogobrojnih požara u 2022. valja izdvojiti onaj nastao u blizini **Pule (Valdebek)**, 9. srpnja 2022. gdje je **opožareno 40 ha**. Osim svih raspoloživih vatrogasnih snaga s područja Istarske županije u gašenju su sudjelovala i 3 Canadaira HRZ-a.

Slika 5. požar Pula (Valdebek),

Požar na **Pašmanu, (Pustograd)**, 8.-14. srpnja 2022. **Opožareno 105 ha.** niskog raslinja i borove šume. Osim angažiranih vatrogasnih snaga s otoka Pašmana i Ugljana, angažirane su i vatrogasne snage s kopnenog područja Zadarske županije te IVP Zadar kao i 4 Canadaira Hrvatskog ratnog zrakoplovstva.

Slika 6. požar na Pašmanu

Svakako **najveći, najzahtjevniji i najopasniji požar** s nastalom znatnom materijalnom štetom na stambenim objektima, šumskim i poljoprivrednim površinama i kulturama, izbio je na području **Vodičkog zaleda na predjelu Mrdakovica u Šibensko-kninskoj županiji** 13.–15. srpnja 2022. te je posebno **ugrozio naselja Zaton, Raslina i Dobri Dolac opožarivši oko 3.300 ha.** Uz vatrogasne snage Šibensko-kninske županije, angažirane su putem izvanrednih dislokacija i vatrogasne snage iz 7 drugih županija (Splitsko-dalmatinske, Ličko-senjske, Primorsko-goranske, Zadarske, Karlovačke, Zagrebačke i Koprivničko-križevačke) te Intervencijske vatrogasne postrojbe (IVP) HVZ-a te HKoV-a. Ukupno je bilo angažirano 349 gasitelja sa 113 vozila te 7 Canadaira (kumulativni zbroj) te 2 Air-tractora. Lakše su ozlijeđena 3 vatrogasca.

Slike 7. i 8. požar Zaton-Raslina

Po vatrogasni sustav, a **zbog smrtnog stradavanja vatrogasca, najtragičniji požar** je onaj nastao kod mjesta **Orašac (Ljubač)** u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, 31. srpnja - 2. kolovoza 2022. i u kojem je **opožareno 87 ha**.

Slike 9. i 10. požar Orašac (Ljubač)

Zahtjevan i dugotrajan bio je požar na području parka prirode **Dinara (Podinarje – Lazići)** u Šibensko-kninskoj županiji na teško pristupačnom terenu, 8.-14. kolovoza 2022. u kome je **opožareno 750 ha**. Osim vatrogasnih snaga iz Šibensko-kninske županije angažirane su i postrojbe IVP HVZ-a kao i izvanredna dislokacija vatrogasaca iz Karlovačke županije, ukupno 97 vatrogasaca s 35 vatrogasnih vozila te 9 Canadaira (kumulativni zbroj kroz više dana) te 2 Air-tractora. Jedan vatrogasac je ozlijeđen.

Slika 11. požar na Dinari

Ukupne angažirane snage na priobalju tijekom požarne sezone 2022.

Učinkovito gašenje požara raslinja je moguće jedino uz dobru prethodnu pripremu i koordinaciju zrakoplovnih i zemaljskih snaga te su angažirane snage ukupno iznosile:

- **4.584 vatrogasac iz vatrogasnih postrojbi** priobalnih županija (1.449 iz JVP i 3.135 iz DVD)
- **do 1.000 sezonskih vatrogasaca** angažiranih na lokalnoj razini
- putem redovite dislokacije angažirano je **75** vatrogasaca s **32** vozila iz kontinentalnog dijela Republike Hrvatske dislocirano je na **13** mjesta i u sjedištima intervencijskih vatrogasnih postrojbi HVZ-a (u jednoj smjeni)
- **52** pripadnika intervencijske vatrogasne postrojbe Hrvatske vatrogasne zajednice angažiranih na svim potrebnim lokacijama i u sezonskim intervencijskim vatrogasnim postrojbama na otocima
- Hrvatska vojska stavila je na raspolaganje **do 200** pripadnika protupožarnih Namjenski organiziranih snaga Oružanih snaga Republike Hrvatske (kopnene, zrakoplovne i pomorske) u spremnosti za brzu intervenciju te dodatne snage za ojačanje snaga
- snage interventne i temeljne policije.

I 2022. godine nastavljena je stalna pripravnost Interventnog tima za helikoptersko spašavanje sastavljenog od pripadnika Hrvatske gorske službe spašavanja i intervencijske vatrogasne postrojbe Hrvatske vatrogasne zajednice uz pomoć posada i helikoptera Oružanih snaga Republike Hrvatske kao sposobnost koja značajno doprinosi sigurnosti gasitelja koji se tijekom vatrogasnih intervencija gašenja požara na otvorenom prostoru mogu naći u potencijalnoj pogibelji.

Intervencijska vatrogasna postrojba Hrvatske vatrogasne zajednice sa svoje četiri baze (IVP Zadar, IVP Šibenik, IVP Split i IVP Dubrovnik) sudjelovala je kao i svake godine na čitavom nizu značajnih intervencija u požarnoj sezoni. Intervencije su bile na prostorima četiri dalmatinske županije. Na intervencijama su pripadnici IVP-HVZ odradili **7.114 sati** rada, a vodili su i sezonske intervencijske vatrogasne postrojbe na otocima.

IV. PREGLED REALIZACIJE ZADAĆA PROGRAMA AKTIVNOSTI

Opće, normativne, planske, preventivne, operativne i nadzorne aktivnosti subjekata Programa aktivnosti u pripremi i realizaciji požarne sezone u svrhu smanjenja opasnosti od nastanka i širenja požara

U daljnjem tekstu naglašavaju se sažeto neke od aktivnosti značajnijih izvršitelja u provođenju općih, normativnih, planskih, preventivnih i nadzornih aktivnosti u pripremi i realizaciji požarne sezone u svrhu smanjenja opasnosti od nastanka i širenja požara kao što su aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova i ostalih subjekata Programa aktivnosti (jedinica lokalne i područne samouprave, Hrvatskih šuma d.o.o., javnih ustanova nacionalnih parkova, parkova prirode, više ministarstava, aktivnosti društva iz sastava Hrvatskih željeznica i privatnih prijevoznika, tvrtki za održavanje cesta i autocesta, inspekcija zaštite od požara, vatrogastva i civilne zaštite, inspekcije Državnog inspektorata (poljoprivredna, šumarska, energetska, vodopravna, zaštite okoliša i zaštite prirode), inspekcija Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, inspekcije Agencije za sigurnost željezničkog prometa te aktivnosti Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu, Državnog hidrometeorološkog zavoda i drugih.

Svi navedeni subjekti, bilo kao izvršitelji i/ili sudionici Programa aktivnosti, snosili su svoje cjelokupne financijske troškove u okviru svoje djelatnosti.

Ministarstvo unutarnjih poslova je u okviru svojih obveza propisanih točkama Programa aktivnosti provelo sljedeće aktivnosti iz svoje nadležnosti:

Prilikom provođenja inspekcijskih nadzora županija i Grada Zagreba, nadzirane su mjere čuvanja šuma, provođenje šumskog reda te zabrane loženja otvorene vatre i paljenja drvenog ugljena za šume i šumsko zemljište šumoposjednika.

Na području svoje nadležnosti (osobito za područje priobalja), u suradnji s Inspekcijom Državnog inspektorata, inspekcijom zaštite okoliša, provedeni su pojačani nadzori i pregledi odlagališta otpada na kojima se kontinuirano odlaže komunalni otpad, a posebna pozornost usmjerena je na sanaciju nekontroliranih „divljih“ odlagališta. Sudjelovalo se u informiranju javnosti raznim upozorenjima i obavijestima o provedbi mjera zaštite od požara.

Prema planovima u suradnji s nadležnim inspekcijama drugih tijela državne uprave, obavljani su inspekcijski nadzori nad provedbom mjera zaštite od požara: u tvrtki Hrvatske šume d.o.o., a osobito vezano za izgradnju i održavanje protupožarnih prosjeka, prometnica i šumskih cesta, crpilišta, hidranata, mjesta motriteljsko dojavnih postaja i ustroja motriteljsko dojavne službe, u javnim ustanovama nacionalnih parkova i parkova prirode; uz željezničke pruge koje prolaze kroz područja velikog i vrlo velikog stupnja ugroženosti od požara; uz cestovni pojas glede čišćenja istog od lakozapaljivih tvari, odnosno onih tvari koje mogu izazvati požar ili omogućiti njegovo širenje, uz javne prometnice koje prolaze ugroženim područjem, osobita pažnja usmjerena je na cestovne pravce lokalnog značaja koji prolaze poljoprivrednim površinama te na ceste koje su tijekom turističke sezone pojačano opterećene prometom (prilazi autokampovima, javnim plažama, kulturno povijesnim lokalitetima i drugim objektima u kojima boravi ili se okuplja veći broj gostiju ili turista); u elektroenergetskim građevinama i nad trasama nadzemnih vodova, a osobito na priobalnom i otočnom području.

Nakon provedenih inspekcijskih nadzora, sukladno utvrđenom, donesena su rješenja s naloženim mjerama zaštite od požara. Zbog ne provođenja mjera, u svom djelokrugu rada, podneseni su optužni prijedlozi i prekršajni nalozi u svrhu pravovremenog i dosljednog kažnjavanja subjekata koji nisu provodili propisane mjere zaštite od požara. Izrađeni su popisi subjekata koji predstavljaju poseban gospodarski, poljoprivredni, turistički interes ili interes za zaštitu prirode i okoliša, kao i plan provođenja inspekcijskih nadzora nad istima. U suradnji s vatrogasnim zajednicama županije provodilo se ažuriranje Procjena i Operativnih planova zaštite od požara.

Inspektori zaštite od požara, eksploziva i oružja su kontinuirano provodili inspekcijske nadzore iz svoje nadležnosti sukladno planiranim aktivnostima, a vezano uz provedbu zadaća iz Programa aktivnosti (statistički pokazatelji prikazani u tablici 11).

Tablica 11: izvršeni inspekcijski nadzori sukladno Programu aktivnosti u 2022.

Red. broj	Građevine i prostori	inspekcijski pregledi	donesena rješenja	naložene mjere	kontrolni pregledi	Prekršajne prijave					
						pravne		odgovorne		fizičke	
						OP	N	OP	N	OP	N
1.	Hoteli	118	14	76	8		1				
2.	Moteli	3									
3.	Turistička naselja	6	4	17	1						
4.	Autokampovi	28	3	20	6		2				
5.	Marine	18			2						
6.	Disko-klubovi	54	1	5							

7.	Ostali ugostiteljski objekti	123	3	21	8						
8.	Bolnice	45	2	4	8						
9.	Benzinske postaje	408	9	67	8						
10.	Pravne osobe u kojima se obavlja utovar opasnih tvari u motorna vozila, pretaču zapaljive tekućine i plinovi	83			1		4		2		
11.	Pravne osobe koje se bave proizvodnjom, prometom i korištenjem eksplozivnih tvari	348	1	2	4		1		1		2
12.	Prodavaonice oružja i streljiva	349	2	1			1		1		
13.	JP Hrvatske šume (šumarije)	152	21	69			3		3		
14.	Nacionalni parkovi	8									
15.	Parkovi prirode	11									
16.	Ostali zaštićeni objekti prirode	7									
17.	Trase elektroenergetskih vodova s pripadajućim elektro-energetskim objektima	68			8						
18.	Željezničke pruge	28			1						
19.	Glavni cestovni pravci	33									
20.	Odlagališta komunalnog otpada	143		3	6		1		1		
21.	Ostale građevine i prostori	1500	143	448	187	1	23		25		8
22.	Jedinice područne samouprave (županije)	34	1	7							
23.	Jedinice lokalne samouprave (gradovi)	145	30	84	5						
24.	Jedinice lokalne samouprave (općine)	371	68	266	9						
25.	Protupropisno spaljivanje na otvorenom prostoru	48								105	597
UKUPNO:		4131	302	1090	264	1	36	0	33	105	607

OP = optužni prijedlog za pokretanje prekršajnog postupka

N = prekršajni nalog

Ministarstvo unutarnjih poslova, u suradnji s minski zagađenim županijama, javnim poduzećima i drugim pravnim osobama, izradilo je i provodilo poslove razminiranja sukladno planovima protuminskog djelovanja za 2022. godinu.

Temeljem Programa aktivnosti Ministarstvo unutarnjih poslova, Ravnateljstvo civilne zaštite, Operativni centar civilne zaštite je kontinuirano razmjenjivao informacije sa Županijskim centrima 112, Operativnim vatrogasnim zapovjedništvom Republike Hrvatske u Divuljama te Zapovjedno-operativnim središtem Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske (ZOS GS OS RH) kao i drugim tijelima i službama, u cilju razmjene informacija o dojavama požara na otvorenom prostoru i tijeku gašenja istih te je kao nacionalna kontakt točka u pružanju i primanju međunarodne pomoći, svakodnevno dostavljalo koordinacijskom centru za hitne slučajeve (ERCC) informaciju o dostupnosti protupožarnih zrakoplova Canadair na temelju informacija o dostupnosti rescEU kapaciteta. Mehanizam civilne zaštite Europske unije (UCPM) tijekom sezone aktiviran je 11 puta. Pomoć zračnih snaga u gašenju požara tražile su Albanija, Slovenija, Portugal, Francuska, Češka i Republika Njemačka. Putem Mehanizma Republika Hrvatska je poslala Canadair, helikoptere i zemaljske snage za gašenje požara otvorenog prostora na područje Republike Slovenije i Bosne i Hercegovine u više navrata.

Područni uredi civilne zaštite kontinuirano su pružali savjetodavnu pomoć predstavnicima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te održali 317 tematskih

sjednica stožera Civilne zaštite. U priobalnim županijama održano je 6 vježbi civilne zaštite na temu protupožarne sezone.

Ministarstvo unutarnjih poslova, Ravnateljstvo policije, utvrdilo je, a povodom čega su poduzete potrebne aktivnosti, da je u razdoblju od 1. siječnja 2022. do 31. prosinca 2022. godine na području Republike Hrvatske evidentirano ukupno 5.586 požara na otvorenom prostoru dok su u istom razdoblju 2021. godine zabilježena ukupno 3.734 požara ove vrste. Od ukupnog broja evidentiranih požara na otvorenom prostoru tijekom 2022. godine na području priobalnih policijskih uprava zabilježena su ukupno 2.957 požara dok je na području ostalih policijskih uprava evidentirano njih 2.629.

Poduzetim kriminalističkim istraživanjima s ciljem utvrđivanja uzroka nastanka i počinitelja kaznenih djela evidentiranih požara na otvorenom prostoru u razdoblju od 1. siječnja 2022. do 31. prosinca 2022. godine u ukupno 353 slučaja utvrđeno je da su isti nastali kao posljedica počinjenja kaznenih djela ili prekršaja (56 kaznenih djela i 297 prekršaja). U svim navedenim slučajevima podnesene su odgovarajuće kaznene ili prekršajne prijave protiv osumnjičenih osoba nadležnim državnim odvjetništvima odnosno prekršajni sudovima dok je u 18 slučajeva počinitelj za sada ostao nepoznat.

Za vrijeme trajanja turističke sezone, proveden je pojačani nadzor nad kritičnim mjestima koja su potencijalno opasnost za nastanak i širenje požara (legalna i/ili ilegalna odlagališta otpada, visokorizične šume, zapuštena poljoprivredna zemljišta i druge otvorene površine rizične za nastanak i širenje požara). Evidentirane su i kontrolirane zatečene osobe na navedenim područjima, a s posebnom pozornošću je proveden nadzor odmorišta uz sve prometnice (autoceste, državne i lokalne ceste).

Sukladno procjeni rizika upućena je ispomoć policijskim upravama na moru u ljudstvu i tehnici te su poduzimane mjere na utvrđivanju počinitelja prekršaja i kaznenih djela počinjenih paljevinama i požarima, mjere privremene regulacije i preusmjerenja prometna s područja zahvaćenog požarom te mjere evakuacije i osiguranja tijekom provođenja evakuacije i spašavanja stanovništva ugroženog požarom. Planirane su i poduzimane mjere kako bi se spriječilo počinjenje drugih kaznenih djela na evakuiranim područjima.

Iz izvješća Ministarstva unutarnjih poslova vidljivo je da su zadaće u požarnoj sezoni 2022. izvršene u skladu s Programom aktivnosti, planovima rada i uz koordinaciju i suradnju s inspekcijom službama Državnog inspektorata, Hrvatskom vatrogasnom zajednicom i ostalim subjektima nositeljima aktivnosti.

Ostali izvršitelji zadaća i sudionici Programa aktivnosti

Vezano uz izvješćivanje od strane ostalih izvršitelja zadaća i sudionika Programa aktivnosti, potrebno je naglasiti da su zadaće u velikoj mjeri provedene u zadanim rokovima. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave tijekom travnja i svibnja održavale su sjednice Stožera civilne zaštite i vatrogasnih zapovjedništava tematski vezanih uz pripremu požarne sezone u 2022. Jedinice lokalne samouprave, javne ustanove nacionalnih parkova i Hrvatske šume d.o.o. ažurirale su odnosno izradile planove motrenja, čuvanja i ophodnje te provodile propisane mjere zaštite od požara na ugroženim prostorima, građevinama i prostorima uz pružne i cestovne pravce za područje svoje odgovornosti.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja – Ravnateljstvo za robne zalihe interveniralo je robom iz strateških robnih zaliha (višenamjenskim cisternama za prijevoz vode, vatrogasnim naprtnjačama i metlanicama) i na korištenju u vatrogasnim društvima i

zajednicama imalo je 95 višenamjenskih vatrogasnih cisterni od čega je na području priobalja, otoka i dalmatinskom području ugovoreno korištenje 47 cisterni te još dodatno privremeno premješteno 14 cisterni, koje su vraćene po završetku požarne sezone tj. do 12. listopada 2022. U vatrogasnim postrojbama nalazi se na korištenju 330 vatrogasnih naprtnjača te 297 metlanica.

Ministarstvo poljoprivrede je u 2022. je na temelju Pravilnika o načinu prikupljanja podataka, vođenju registra te uvjetima korištenja podataka o šumskim požarima („Narodne novine“, broj 82/2019) izvršilo izmjeru opožarenih površina privatnih šuma i procjene šumskih šteta na 130 lokacija. Ukupna evidentirana izgorjela površina iznosi 6415,14 hektara, od čega je 1653,59 hektara privatne šumske i 4761,55 hektara privatne poljoprivredne površine. Nadalje, izvršeni su radovi održavanja na šumskim prometnicama ukupne dužine od 53,17 km, za što je izdvojeno 9.728.830,02 kuna (1.291.237,64 EUR) iz sredstava naknade za općekorisne funkcije šuma. U 2022. nije održana ni jedna javna rasprava i javni uvid za Programe gospodarenja za šume privatnih šumoposjednika u organizaciji Ministarstva poljoprivrede.

Temeljem više točaka Programa aktivnosti, **Hrvatske šume d.o.o.** izvršile su sve propisane i planirane aktivnosti na način da su dostavile ime kontakt osobe za koordinaciju i praćenje provođenja mjera i aktivnosti, izradile su planove motrenja, čuvanja i ophodnje te provođenja propisanih mjera zaštite od požara na nivou uprava šuma podružnica i dostavile ih županijskim vatrogasnim zapovjednicima. Sve šume su razvrstane na 4 stupnja opasnosti od požara. Formirane su interventne grupe radnika za gašenje početnih požara i sprečavanje njihova širenja. Suradnja s jedinicama lokalne i područne samouprave te vatrogasnim zajednicama županija i Grada Zagreba ocijenjena je pozitivnom i zadovoljavajućom. Tijekom 2022. godine izgrađeno je 136,72 km (94,10 km u 2021.) novih protupožarnih prosjeka s elementima šumske ceste, te napravljeno održavanje istih na 845,94 km (267,69 km u 2021.). Također, izvršena je obnova motronica prema potrebi. Ustrojena je motriteljsko-dojavna služba koja je bila aktivna od 01. lipnja do 30. rujna. Na području šuma razvrstanih u I. stupanj opasnosti od požara motrenje se provodilo 24 sata dnevno. Video nadzor na području Dalmacije funkcionirao je uspješno (96 kamera) i opravdao je ulaganje. U suradnji s Hrvatskom vatrogasnom zajednicom izvršene su obaveze vezane za promidžbene aktivnosti u cilju podizanja razine protupožarne kulture i upoznavanja stanovništva i turista s opasnostima od nastanka požara: postavljeni su jumbo plakati na 84 lokacije uz prometnice (ukupno 155 plakata), zatim 82 oglasnih poruka na objektima na plaži (oglasni prostor na 2 tornja za spasioce na plažama, na 42 info panoa i oglasnih kabina, na 16 oglasnih svlačionica na plažama i baneri na 22 tornja za spasioce na plažama). Osim toga, tijekom sezone emitirani su TV i radio spotovi protupožarne tematike.

Nacionalni park Brijuni, Sjeverni Velebit, Plitvička jezera, Krka, Risnjak, Paklenica i Mljet te **Parkovi prirode** Biokovo, Medvednica, Učka, Telašćica, Kopački rit, Lonjsko polje i Vransko jezero izvijestili su o poduzetim mjerama koje se odnose na propisanu izradu Operativnog plana zaštite od požara za 2022. godinu te o provođenju mjera protupožarne zaštite.

Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Sisačko-moslavačke, Zagrebačke, Grad Zagreb Primorsko-goranske, Požeško-slavonske, Koprivničko-križevačke, Krapinsko-zagorske, Dubrovačko-neretvanske, Međimurske, Ličko-senjske, Splitsko-dalmatinske, Brodsko-posavske, Osječko-baranjske, Varaždinske, Virovitičko-podravske i

Sisačko-moslavačke županije izvijestili su o poduzetim aktivnostima preventivnih mjera zaštite od požara na svom području odgovornosti.

U nadležnosti **Ministarstva mora, prometa i infrastrukture**, nadležne lučke kapetanije izradile su planove prevoženja u slučaju požara na moru ili pomorskom dobru na području nadležnosti za 2022. i dostavile Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici objedinjeno izvješće o dostupnim plovilima, kao i sredstvima veze za provođenje planova na području Lučkih kapetanija. Za potrebe usklađenog djelovanja u akcijama gašenja požara te s njim u vezi spašavanja ljudi i dobara na moru, Ministarstvo je u suradnji s nadležnim subjektima izradilo standardni operativni postupak usklađenog djelovanja u akcijama gašenja požara na moru i na pomorskim objektima. Društva za upravljanje cestama, Hrvatske ceste d.o.o., Županijske uprave za ceste, Hrvatske autoceste d.o.o., autocesta Zagreb-Macelj d.o.o., Bina-Istra d.d. te gradovi i općine koji upravljaju nerazvrstanim cestama, sukladno Godišnjim planovima čišćenja cestovnog pojasa od lakozapaljivih tvari, odnosno onih tvari koje mogu izazvati požar ili omogućiti/olakšati njegovo širenje za 2022. godinu, obavljali su poslove u sklopu redovnog održavanja, a to se posebno odnosi na košnju trave, obrezivanje šiblja i grmlja kako bi se spriječilo nastajanje požara i njegovo daljnje širenje osobito u ljetnom razdoblju.

Služba inspekcije cesta obavila je planirane zadaće tijekom glavne turističke sezone. Tijekom požarne sezone obavljeno je 70 (125 u 2021.) pregleda na autocestama, državnim, županijskim i lokalnim cestama te je izdano 12 (20 u 2021.) rješenja vezano uz provedbu posebnih mjera zaštite od požara, potreba za poduzimanjem prekršajnih mjera nije bilo.

Od tvrtki za održavanje cesta i autocesta o poduzimanju mjera zaštite od požara izvijestile su Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o., Auto cesta Zagreb-Macelj d.o.o., Egis Road Operation Croatia, Bina Istra, Županijska uprava za ceste Karlovac, Split, Krapinsko zagorske i Šibensko-kninske županije.

HŽ Infrastruktura d.o.o. izvješćuje da je uz željezničke prometne pravce planirala, tretirala, odnosno čistila pružni pojas od lakozapaljivih tvari, odnosno tvari koje bi mogle izazvati požar i omogućiti njegovo širenje te donijela Plan i program posebnih mjera zaštite od požara za 2022. Izvijestila je i o broju požara na prugama i uz pruge te o poduzetim mjerama zaštite od požara. U 2022. godini nastao je 51 požar tj. za 1 manje u odnosu na 2021. godinu kada ih je bilo 52, Ukupno opožarena površina u 2022. g. iznosi 101,2 ha što je značajno manje od 250 ha u 2021. Nova mjera, u odnosu na prethodno razdoblje je da je na pružnom pravcu prema Rijeci u kolodvoru Škrljevo od 1. lipnja do 30. rujna stavljeno na raspolaganje pružno vozilo i niskopodni vagon za utovar spremnika za vodu i vatrogasne opreme (osiguranih i napunjenih od strane JVP Rijeka) za potrebe gašenja požara na nepristupačnim pružnim dionicama. Od prijevoznčkih tvrtki u željezničkom prometu, HŽ Putnički prijevoz, HŽ Cargo, Pružne građevine navode da su provodile su pojačan nadzor i kontrolu svih planiranih i propisanih preventivnih mjera zaštite od požara koje se odnose na vučna i vučena vozila te radnike. Privatne prijevoznčke tvrtke ČD Cargo Adria d.o.o., Rail Cargo Carrier, ENNA transport d.o.o., i TRANSAGENT RAIL d.o.o. dostavile su izvješća o poduzetim mjerama zaštite od požara.

U sklopu redovitih planiranih aktivnosti nadzora željezničkih prijevoznika, željeznički inspektori **Agencije za sigurnost željezničkog prometa** u razdoblju od travnja do rujna izvršavali su inspeksijske nadzore vučnih vozila željezničkih prijevoznika te nadzore vučenih

vozila u prometu, nadzore upravljanja održavanjem vučenih vozila i nadzore vučenih vozila u prometu u kolodvorima. Sveukupno je tijekom navedenog razdoblja obavljen 69 inspekcijski nadzor/pregled nad 12 subjekata željezničkog prometa u 41 lokacija (kolodvoru, dionici, pogonu).

Hrvatska elektroprivreda-Operator distribucijskog sustava d.o.o. i Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o. donijeli su Planove čišćenja s dinamikom čišćenja u dijelu koji se odnosi na propisane sigurnosne visine, udaljenosti i razmake dijelova pod naponom te su kontinuirano na prijenosnim područjima Split, Rijeka, Osijek i Zagreb na trasama elektroenergetskih vodova održavane sigurnosne visine i udaljenosti odnosno provodili šumski red.

Hrvatska elektroprivreda d.d. izvijestila je i da temeljem obavljenih nadzora u pojedinim distribucijskim područjima nisu provedene sve mjere zaštite od požara, pa su u tom smislu izdana Rješenja kojima je naloženo dovršenje određenih radnji s rokom izvršenja. Hrvatska elektroprivreda postupila je po navedenim Rješenjima i obavila potrebne radnje kako bi naređene mjere bile u većem dijelu izvršene, dok je manji dio u završnoj fazi izvršenja. Tijekom 2022. evidentirano je 86 požara što je za 13 više nego u 2021. godini (73 požara), većinom na otvorenom prostoru pa je bilo potrebno sanirati požarom nastala oštećenja na nadzemnim vodovima i postrojenjima. Procjenjuje se da šteta na objektima u vlasništvu Hrvatske elektroprivrede uzrokovane požarom iznosi oko 4.424.999,19 kn (587.298,32 EUR) pri čemu je neisporučeno oko 67,47 MWh električne energije.

U 2022. nastavljeni su nadzori **inspekcijskih službi** Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture i Državnog inspektorata Republike Hrvatske čije su inspekcije (poljoprivredna, šumarska, energetska, vodopravna, zaštite okoliša i zaštite prirode), izvijestile o svojim aktivnostima u obavljanju nadzora.

Tako je iz izvješća vidljivo da su četiri **elektroenergetska inspektora** za elektroenergetiku Državnog inspektorata u 2022. provodili nadzor nad provedbom mjera zaštite od požara na trasama vodova i pripadajućim elektroenergetskim građevinama na priobalnom i otočnom području trgovačkih društava Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o. i Hrvatska elektroprivreda-Operator distribucijskog sustava d.o.o.. U nadzorima je sastavljeno je ukupno 72 zapisnika o provedenom inspekcijskom i kontrolnom nadzoru, dok su za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti izdane 32 naredbe i dva rješenja o otklanjanju nedostataka.

Kontrolnim inspekcijskim nadzorima utvrđeno je da su pravne osobe u danim rokovima otklonile sve utvrđene nedostatke, a jedna će se kontrola izvršenja rješenja provesti nakon proteka roka za izvršenje rješenja u travnju 2023. godine.

Nastavno, za dio Programa na kojem je predviđen inspekcijski nadzor nad provedbom mjera zaštite od požara na području vjetroelektrana, elektroenergetski inspektori sastavili su 23 zapisnika prilikom kojih su u 9 inspekcijskih nadzora utvrđene povrede propisa i ukupno 39 nepravilnosti za čije otklanjanje je izdano 7 naredbi i dva rješenja o otklanjanju nedostataka.

Kontrolnim inspekcijskim nadzorima utvrđeno je da su pravne osobe u danim rokovima otklonile utvrđene nedostatke a jedna će se kontrola izvršenja rješenja provesti nakon proteka roka za izvršenje rješenja u veljači 2023. godine.

Šumarski inspektori Sektora za nadzor u šumarstvu i lovstvu su tijekom 2022. godine na području cijele Republike Hrvatske izvršili ukupno 183 inspeksijska nadzora, prilikom čega je utvrđena 1 nepravilnost i podnesena prijava šumske štete po nepoznatom počinitelju.

Inspekcija zaštite okoliša je obavila nadzor na 214 odlagalištu otpada, od čega 80 aktivnih, 107 zatvorenih i 23 „divljih“ odlagališta te četiri odlagališta građevnog otpada, pri čemu je obavljeno 260 nadzora. Zbog utvrđenih nepravilnosti izdano je 29 mjera na zapisnik, od kojih su 26 izvršene, doneseno je 7 rješenja od kojih su 6 rješenja izvršena, donesena su dva rješenja o izvršenju naplatom novčane kazne te izdano 8 prekršajnih naloga i podnijet je jedan optužni prijedlog.

Tijekom 2022. godine, evidentirano je 13 požara na odlagalištima što je za šest manje nego u 2021. godini kada ih je zabilježeno 19 odnosno za pet manje od zabilježenih 18 u 2020. godini te se bilježi pad broja požara. Od ukupnog broja požara šest je evidentirano na jadranskom području, a sedam u kontinentalnom dijelu. U devet slučajeva uzroci požara nisu utvrđeni, a u četiri slučaja radi se o samozapaljenju unutar tijela odlagališta.

Poljoprivredni inspektori Sektora inspekcija u poljoprivredi izvršili su ukupno 805 inspeksijskih nadzora održavanja, korištenja i raspolaganja poljoprivrednim zemljištem, pri čemu je u 130 slučajeva došlo do izricanja upravnih mjera/rješenja u smislu obveze da se poljoprivredno zemljište održava pogodnim za poljoprivrednu proizvodnju te je nadležnim prekršajnim sudovima podnijeto 19 optužnih prijedloga.

Vodopravna inspekcija je u području vodnog gospodarstva organizirala sveobuhvatnu provedbu inspeksijskih nadzora nad isporučiteljima vodnih usluga na cijelom području Republike Hrvatske, a posebno na njenom jadranskom dijelu (priobalno i otočno područje Istre, Primorja i Dalmacije). Provedeno je u razdoblju od ožujka do rujna 853 kontrola na temelju dostavljenih izvješća javnih isporučitelja i inspeksijskih nadzora od čega je 787 kontrola na temelju dostavljenih izvješća javnih isporučitelja i 66 inspeksijska nadzora. Prilikom izvršenih kontrola i nadzora nisu utvrđene povrede Zakona o vodama te nije bilo postupanja.

Inspekcija zaštite prirode Državnog inspektorata obavila je svih 19 planiranih nadzora provedbe posebnih mjera zaštite od požara u javnim ustanovama koje upravljaju nacionalnim parkovima i parkovima prirode, prilikom kojih nisu utvrđene nepravilnosti. Park prirode Dinara i dalje nema osnovanu javnu ustanovu, stoga nije bilo moguće provesti nadzor. Sukladno potrebi pojačanog djelovanja inspekcija zaštite prirode je krajem srpnja na području Nacionalnog parka Sjeverni Velebit provela dodatni inspeksijski nadzor kojim je naložena mjera da se dionice internih protupožarnih staza dovedu u funkcionalno stanje uklanjanjem drvenastog raslinja izraslog na stazama. Izvršenom kontrolom inspektor zaštite prirode je utvrdio da je naložena mjera izvršena u zadanom roku.

Hrvatski zavod za hitnu medicinu navodi da su sve planske i provedbene aktivnosti za požarnu sezonu u 2022. započele na vrijeme i uz dobru koordinaciju i sudjelovanje svih subjekata unatoč proglašenoj pandemiji bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2 te su provedene kontinuirane organizacije i edukacije redovnih kao i dodatnih timova hitne medicinske službe na području veće opterećenosti kao i povećane opasnosti od izbijanja požara. Hrvatski zavod za hitnu medicinu je u tijeku priprema požarne i turističke sezone provodio kontinuiranu organizaciju i edukaciju redovnih kao i dodatnih timova hitne medicinske službe na području veće opterećenosti kao i povećane opasnosti od požara.

Državni hidrometeorološki zavod (u daljnjem tekstu: DHMZ) aktivno je provodio operativne i razvojne poslove izračuna indeksa opasnosti za nastanak i širenje požara na otvorenom prostoru i vremenske prognoze te osigurao dostupnost ostalih prognostičkih produkata za potrebe cijelog sustava vatrogastva i civilne zaštite, a svi prognostički produkti bili su dostupni i preko web aplikacija. Prognostičari Službe za vremenske analize i prognoze DHMZ-a sudjelovali su svakog četvrtka na video-konferenciji ERCC (Emergency Response Coordinate Centre) iz Bruxellesa. DHMZ je izradio studiju „Meteorološka analiza opasnosti od požara raslinja u Hrvatskoj u 2022. godini“.

Odašiljači i veze d.o.o. kroz svoj redovni Projekt integriranog protupožarnog komunikacijskog sustava zajedno s Hrvatskim šumama d.o.o imaju ukupno aktivno uređenih 49 lokacija. U 2022. godini sustav je proširen na novu lokaciju Ilijin vrh u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Nastavljena je i isporuka slika s integriranog protupožarnog sustava za potrebe rada županijskih vatrogasnih operativnih centara, Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske u Divuljama i Državnog vatrogasnog operativnog centra 193 u Zagrebu.

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti je tijekom 2022. aktivno sudjelovala na zajedničkim sastancima te izvješćuje kako će, kao i do sada, biti podrška te se uključivati prema potrebi vezano uz komunikaciju i sredstva veze u skladu s resursima i mogućnostima.

Ministarstvo turizma i sporta je tijekom 2022. aktivno sudjelovalo na zajedničkim sastancima svih subjekata Programa aktivnosti te izvješćuje kako nije imalo pripremljenih i drugih aktivnosti vezano uz isti ali ističu da će se aktivno zalagati za provođenje svih mjera protupožarne zaštite od interesa za Republiku Hrvatsku.

Hrvatska turistička zajednica dostavila je bazu podataka turističkih zajednica u Republici Hrvatskoj i bila je na raspolaganju za koordinaciju između Hrvatske vatrogasne zajednice i turističkih zajednica na lokalnoj i regionalnoj razini za potrebe distribucije letaka o zaštiti od požara i sličnim aktivnostima. Isto tako, Hrvatska turistička zajednica je obavijestila sustav turističkih zajednica o protupožarnim aktivnostima na području Republike Hrvatske i potrebi aktivnog uključivanja u distribuciju letaka i uključivanja u kampanju.

Ministarstvo zdravstva navodi da Krizni stožer Ministarstva zdravstva ne bilježi hitni slučaj (zdravstveno krizno stanje ili razornu prijetnju), situaciju niti niz štetnih događaja u protupožarnoj sezoni 2022. godine koji je zahtijevao koordinaciju i akciju Kriznog stožera Ministarstva zdravstva i da su zdravstvene žurne službe sve pojedinačne incidente rješavale kroz uobičajeni svakodnevni sustav pripravnosti, odziva i dežurstava.

Hrvatski Crveni križ sudjelovao je kao logistička podrška vatrogasnim snagama prilikom gašenja požara u mjestima Zaton, Raslina i Bilicama. U Bilicama se preventivno evakuiralo lokalno stanovništvo i turisti.

Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o. kontinuirano je tijekom cijele godine prosljeđivala dojave pilota o uočenim požarima u sklopu svojih redovitih zadaća, bez posebno evidentiranih troškova te odobravala Standardni operativni postupak za gašenje požara i

uzimanje vode protupožarnih zrakoplova i upravljala zračnim prostorom temeljem istog. Nadalje, izrađen je Standardni operativni postupak za najavu i provedbu letačkih operacija zrakoplova koji sudjeluju u gašenju požara na otvorenom prostoru s ciljem osiguranja područja gašenja požara i prikupljanja vode od ostalih aktivnosti u zračnom prostoru i upućen u proceduru donošenja. Pripremljen je i nacrt Sporazuma između Hrvatske vatrogasne zajednice i Hrvatske kontrole zračne plovidbe te nacrt Standardnog operativnog postupka za slučaj korištenja dronova/bespilotnih zrakoplova prilikom izviđanja i/ili gašenja požara na otvorenom prostoru, gdje se kao operator zrakoplova pojavljuje vatrogastvo.

Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo sudjelovala je u okviru Programa aktivnosti sudjelovala u tri aktivnosti, kao sudionika u definiranju i provođenja potrebnih radnji kroz postupke za dovođenje u uporabno stanje aerodroma, u aktivnostima izrade i provedbe Standardnog operativnog postupka za slučaj korištenja dronova/bespilotnih letjelica prilikom izviđanja i/ili gašenja požara na otvorenom prostoru, i jednim dijelom Standardnog operativnog postupka za najavu i provedbu letačkih operacija zrakoplova koji sudjeluju u gašenju požara na otvorenom prostoru s ciljem osiguranja područja gašenja požara i prikupljanja vode od ostalih aktivnosti u zračnom prostoru.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova je kontinuirano sustavno pratilo provedbu standardnih operativnih postupaka u vezi korištenja zračnih i zemaljskih snaga u intervencijama i provedbi protupožarnih vježbi te se suglasilo s prijedlogom Odluke o prelasku granice Oružanih snaga Republike Hrvatske radi pružanja humanitarne pomoći u inozemstvu na zadaćama protupožarne zaštite. Služba za strance Ministarstva vanjskih i europskih poslova je kontinuirano izdavala godišnja i dnevna diplomatska odobrenja za prelete/slijetanja državnih zrakoplova i helikoptera stranih zemalja i u svrhu protupožarnih aktivnosti, prijevoza osoba i materijala, kao i humanitarnih misija i misija traganja i spašavanja.

Ministarstvo hrvatskih branitelja nije bilo izvršitelj bilo koje aktivnosti/zadaće iz Programa aktivnosti no sudjelovalo je u pripremi i održavanju sjednice Koordinacije za sustav domovinske sigurnosti koja je održana kao aktivnost 10. lipnja 2022. u okviru vježbe „SIGURNOST 22“.

Iz izvješća inspeksijskih službi i ostalih navedenih subjekta vidljivo je da je većina planiranih zadaća u požarnoj sezoni 2022. izvršena u skladu s Programom aktivnosti, planovima rada i planovima inspeksijskih nadzora.

Planske i operativne aktivnosti utvrđene Državnim planom u angažiranju vatrogasnih i ostalih operativnih snaga koje sudjeluju u gašenju požara

Od aktivnosti **Hrvatske vatrogasne zajednice** u 2022. godini potrebno je istaknuti rad na nastavku prilagodbe vatrogasnog sustava novim zakonskim rješenjima (novom Zakonu o vatrogastvu) i izradi podzakonskih akata. Pokrenuti su postupci savjetovanja sa zainteresiranom javnošću za više pravilnika i naputaka.

Od konkretnih planskih i operativnih aktivnosti temeljem Programa aktivnosti Hrvatska vatrogasna zajednica realizirala je sljedeće: uz održane mnogobrojne sastanke sa

svim izvršiteljima i sudionicima te konferencija za tisak (u lipnju), planirane su i provedene usklađene informativno-promidžbene aktivnosti (emitiranjem radio i televizijskih spotova na hrvatskom, engleskom, njemačkom, talijanskom i češkom jeziku). U suradnji s Hrvatskim šumama, postavljeno je 155 jumbo plakata o zaštiti šuma od požara gdje su navedeni brojevi žurnih službi i na engleskom jeziku, a isti plakati su dodatno postavljeni na 30 lokacija u priobalnim županijama. U požarnoj sezoni odrađena je i kampanja oglašavanja na plažama, gdje su postavljeni plakati na 82 lokacija s porukama na hrvatskom i engleskom jeziku. Letak s preventivnim porukama o zaštiti od požara tiskan je na 8 stranih jezika: hrvatskom, engleskom, francuskom, njemačkom, talijanskom, češkom, mađarskom i slovenskom jeziku u 60.000 primjeraka i dijelio se na naplatnim postajama, trajektnim pristaništima i u turističkim zajednicama. Također, u svrhu koordiniranog provođenja ove aktivnosti, potpisani su i sporazumi o informativno-promidžbenim aktivnostima s Hrvatskim autocestama, Autocestom Zagreb – Macelj d.o.o. i Bina – Istra – Upravljanje i održavanje d.o.o., koji su tijekom požarne sezone putnicima dijelili ovaj višejezični letak. Mediji se kao važan kanal informiranja i prenošenja informacija o odgovornom ponašanju također uključuju u ove kampanje izvještavanjem te emitiranjem i radijskih i TV spotova. Tako Hrvatska radiotelevizija tijekom cijele godine emitira edukativne spotove, a u medijske kampanje su se uključile i brojne lokalne radijske postaje koje su emitirale radijske spotove tijekom ljetnih mjeseci.

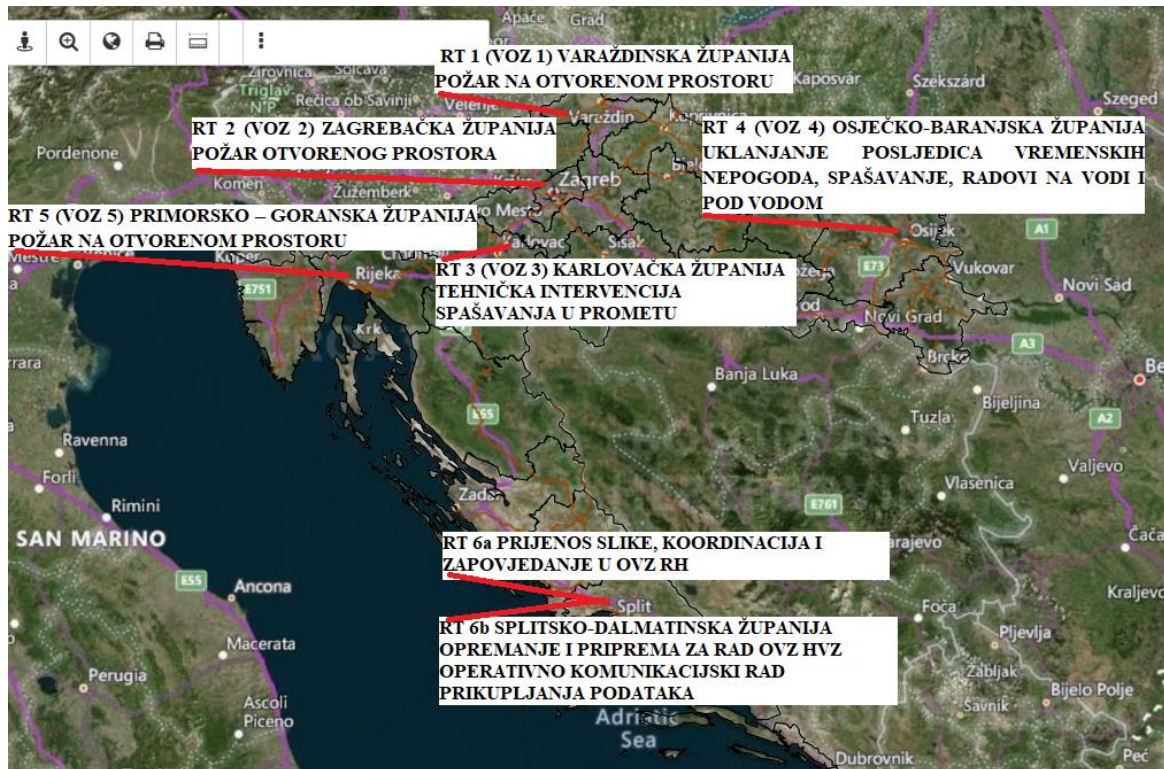
Vatrogasci su svakodnevno gasili velik broj požara diljem Republike Hrvatske stoga je Hrvatska vatrogasna zajednica svaki dan, ponekad i po nekoliko puta dnevno, slala priopćenja medijima o trenutačnoj situaciji na požarištima. Vijesti su se svakodnevno ažurirale na mrežnoj stranici Hrvatske vatrogasne zajednice gdje ih je moguće kronološki pratiti i pod izvješćima Državnog vatrogasnog operativnog centra (<https://bit.ly/3RHeovH>).

Muzej hrvatskog vatrogastva Hrvatske vatrogasne zajednice je organizirao izložbu stalnog postava te izložbu „Meteorologija i vatrogastvo” u sklopu manifestacije Špancirfest i prikazuje ulogu meteorologa u pripremama za požarnu sezonu, ali i u svim drugim vatrogasnim aktivnostima u kojima su potrebni precizni podaci o vremenu.

Nadalje, izvršena je organizacija smještaja i prehrane za redovite dislokacije vatrogasnih snaga. Po završetku požarne sezone izvršena je vatrogasnim postrojbama refundacija financijskih sredstava za popravke oštećenih vatrogasnih vozila i opreme. Hrvatska vatrogasna zajednica osiguravala je financijska sredstva za interventne popravke vatrogasnih vozila i opreme tijekom provedbe dislokacije vatrogasnih snaga te izvršila nabavu vatrogasne opreme za gašenje i spašavanje i osobne zaštitne opreme. Sukladno planu izvršeno je raspoređivanje autocisterni iz robnih zaliha na lokacije posebno ugroženih područja na priobalju.

Temeljem više točaka Programa aktivnosti izrađeni su planski dokumenti i provedeno više osposobljavanja pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske sukladno različitim programima te je obavljena tjelesna i visinska provjera pripadnika dopunskih snaga intervencijskih vatrogasnih postrojbi.

Organizirana je i 09. i 10. lipnja 2022. godine provedena na području više županija u Republici Hrvatskoj međuresorna vježba pod nazivom „SIGURNOST 22“. Vježba je održana na šest različitih lokacija u Republici Hrvatskoj uz sudjelovanje 440 pripadnika žurnih službi sa 134 vozila (slika 12).

Slika 12: Lokacije vježbe na zemljištu s postrojbama

Ažuriran je Državni plan angažiranja vatrogasnih snaga i snaga koje sudjeluju u gašenju požara i izrađen Plan dislokacije vatrogasnih snaga i tehnike koja su se iz kontinentalnog dijela Republike Hrvatske dislocirala na područje cijelog priobalja. Redovite dislokacije su se obavljale na požarno posebno ugrožena područja na priobalju, a 2022. godine su redovite dislokacije bile organizirane i na četiri nove lokacije (Tučepi, Posedarje, NP Plitvička jezera i NP Kornati) pri čemu su se osigurali nužni uvjeti za prihvata gasitelja i vozila (slika 13).

Slika 13: Lokacije priobalja na kojima su bile smještene dislokacije vatrogasnih snaga

Redovne dislokacije vatrogasnih snaga obavljane su od 23. lipnja u smjenama po 14 dana i trajale su do 16. rujna. Na priobalni dio Hrvatske dislocirano je bilo, i u jednoj smjeni raspoređeno **44 pripadnika** iz javnih vatrogasnih postrojbi (u daljnjem tekstu: JVP), **31 pripadnik** dobrovoljnih vatrogasnih društava (u daljnjem tekstu: DVD) i **deset pripadnika** intervencijskih vatrogasnih postrojbi Hrvatske vatrogasne zajednice (u daljnjem tekstu: IVP–HVZ) što ukupno iznosi **85 vatrogasaca s 42 vatrogasna vozila**.

Operativno vatrogasno zapovjedništvo Republike Hrvatske započelo je službeno s radom 13. lipnja 2022. i završilo 16. rujna 2022. (vrijeme trajanja glavnog napora požarne opasnosti). Operativno vatrogasno zapovjedništvo Republike Hrvatske obavljalo je koordinaciju zemaljskih i zrakoplovnih vatrogasnih snaga na cijelom priobalju i u njegov rad su uz službenike Hrvatske vatrogasne zajednice bili uključeni časnici Oružanih snaga, službenici Ministarstva unutarnjih poslova-Ravnateljstva policije, dva stalna predstavnika Vatrogasne zajednice županije Splitsko-dalmatinske i jedan predstavnik Ministarstva unutarnjih poslova-Ravnateljstva civilne zaštite. Osim redovitog sastava, Situacijsko operativno središte u 2022. godini dodatno je ojačano pripadnicima vatrogasnih zajednica županija Karlovačke (4), Dubrovačko-neretvanske (1), Primorsko-goranske (3), Osječko-baranjske (1) i Istarske (1).

Nastavljeno je s korištenjem jedinstvenog sustava za prihvata, praćenje i vođenje podataka putem daljnje implementacije programskih rješenja za upravljanje i vođenje vatrogasnih intervencija (UVI) u vatrogasne organizacije. Hrvatska vatrogasna zajednica započela je u drugoj polovici lipnja redovito tjedno izvješćivanje Koordinacijskog centra za odgovor na hitne situacije u Bruxellesu - (Emergency Response Coordination Centre - ERCC) o situaciji na požarištima. Izvješćivanje se je u suradnji s predstavnicima DHMZ-a provodilo četvrtkom, video vezom.

Vatrogasne zajednice županija, županijski zapovjednici dostavili su konačni županijski plan motriteljsko-dojavne službe, izviđačko-preventivnih ophodnji i popis građevina i površina koje su planom čuvanja predviđene za čuvanje. Vatrogasne zajednice županija u kojima postoji potreba za razminiranjem predložili su Ministarstvu unutarnjih poslova, Ravnateljstvu civilne zaštite, sektoru Hrvatski centar za razminiranje konkretna prioritetna područja za razminiranje radi uvrštavanja u plan protuminskog djelovanja za 2022. godinu. Sukladno obvezi, vatrogasne zajednice županija–županijski zapovjednici dostavili su Plan rasporeda zapošljavanja po vatrogasnim postrojbama na evidentiranje, provjeru i odobrenje te je sukladno Planu izvršeno angažiranje sezonskih vatrogasaca. Suradnja sa svim subjektima bila je kontinuirana tijekom turističke sezone. Krajem godine dostavljena su sažeta izvješća o izvršenim aktivnostima i održano je više tematskih radnih sastanaka te završni sastanak na temu analize požarne sezone i sve kao priprema podloga za izradu prijedloga Programa aktivnosti za 2023. godinu (uz prethodno održane odvojene sastanke i analize svih inspeksijskih službi i županijskih vatrogasnih zapovjednika).

Inspekcija za vatrogastvo Hrvatske vatrogasne zajednice obavila je u izvještajnom razdoblju ukupno **519** nadzora vatrogasnih organizacija, donijela ukupno **141** prvostupanjsko rješenje, prvostupanjskim rješenjima naloženo je ukupno **316** mjera. U izvještajnom razdoblju podneseno je **sedam** optužnih prijedloga.

Sve zadaće Hrvatske vatrogasne zajednice i nadležnih vatrogasnih organizacija u planiranju, operativnom djelovanju u požarnoj sezoni u 2022. izvršene u skladu s Programom aktivnosti, Državnim planom angažiranja vatrogasnih snaga te donesenim odlukama i zapovijedima, uz koordinaciju i suradnju s Oružanim snagama Republike Hrvatske i ostalim subjektima Programa aktivnosti.

Ministarstvo obrane realiziralo je sljedeće aktivnosti. Djelatnici Ministarstva obrane i pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: OS RH) sudjelovali su na svim radnim sastancima. Jedan od sastanaka održan je 21. studenog 2022. u vojarni „Pukovnik Mirko Vukušić“ u Zemunik Donjem na temu „Analiza provedenih zadaća iz Programa aktivnosti i novi prijedlozi za Program aktivnosti za 2023. godinu“. Tijekom 2022. godine Ministarstvo obrane i OS RH organizirale su i provele odgovarajuću zaštitu od požara unutar svojih prostora. Načelnik Glavnog stožera OS RH zapovjedio je pojačani nadzor spremnosti za provedbu protupožarne zaštite materijalne imovine te osiguranja života i rada zapovjedništva i postrojbi, a ustrojstvene jedinice kontinuirano su dostavljale izvješća o poduzetim mjerama i aktivnostima. Ministarstvo obrane i OS RH aktivno su sudjelovali u izradi Standardnog operativnog postupka za potrebe žurnog prebacivanja vatrogasne i teške mehanizacije s kopna na otoke i udaljenije poluotoke i obratno. Izrađen je i dostavljen popis posada i protupožarnih zrakoplova operatorima aerodroma radi ubrzavanja procedura prolaska aerodromskih kontrola i korištenja uzletno-sletnih staza. U 2022. godini punjenje zrakoplova nije se provodilo na aerodromu Sinj iz hidrantske mreže ili iz cisterni s vodom. Izrađen je Standardni operativni postupak za najavu i provedbu letačkih operacija zrakoplova koji sudjeluju u gašenju požara na otvorenom prostoru radi osiguranja područja gašenja požara i prikupljanja vode od ostalih aktivnosti u zračnom prostoru. Standardni operativni postupak usklađenog djelovanja u akcijama gašenja požara na moru i pomorskim objektima u fazi je verifikacije. Tijekom 2022. godine nije bilo slučajeva prisilnog slijetanja protupožarnih zrakoplova na morsku površinu. U izradi je Standardni operativni postupak za slučaj korištenja bespilotnih letjelica u izviđanju/gašenju požara na otvorenom prostoru. Provedeno je razminiranje vojnih lokacija prema Planu razminiranja vojnih lokacija i/ili građevina za 2022. godinu. U skladu sa Zakonom o protuminskom djelovanju s Hrvatskim centrom za razminiranje provodila se koordinacija i razmjena podataka. OS RH bile su u spremnosti za izvršavanje zadaća traganja i spašavanja tijekom vatrogasnih intervencija gašenja požara na otvorenom prostoru, no nije bilo potrebe za njihovim angažiranjem. Ministarstvo obrane redovito je zaprimalo podatke Državnog hidrometeorološkog zavoda o indeksima opasnosti za nastanak i širenje požara. Ministarstvo obrane i OS RH pružale su potporu u provedbi obuke pripadnika vatrogasnih postrojbi i Hrvatske gorske službe spašavanja u skladu s Planom provedbe helikopterske obuke za pripadnike vatrogasnih postrojbi i pripadnike Hrvatske gorske službe spašavanja u 2022. godini. Uz potporu Ministarstva obrane i OS RH, Hrvatska vatrogasna zajednica provela je sljedeća osposobljavanja i uvježbavanja:

- 568 novih vatrogasaca osposobljeno je za protupožarne aktivnosti potpomognute helikopterom (osposobljavanje za gašenje šumskih požara i prijevoz helikopterom)
- 69 vatrogasaca uvježbano je za protupožarne aktivnosti potpomognute helikopterom (osposobljavanje za gašenje šumskih požara i prijevoz helikopterom)
- 19 vatrogasaca Savezne Republike Njemačke osposobljeno je za protupožarne aktivnosti potpomognute helikopterom (osposobljavanje za gašenje šumskih požara i prijevoz helikopterom)
- 37 novih vatrogasaca osposobljeno je za protupožarne aktivnosti (osposobljavanje za voditelja intervencija za navođenje zrakoplova)
- provedeno je uvježbavanje Tima za interveniranje u pomorskim nesrećama (NAMIRG) u akvatoriju Sjevernog Jadrana te uvježbavanje helikopterskog spasilačkog tima (HST) u Divuljama. Obuka je provedena prema planu i za nju je utrošeno 28:45:00 sati naleta helikoptera i ostvareno je 186 letova.

U izvještajnom razdoblju radi dostatnog broja obučениh pripadnika OS RH nije provedeno osposobljavanje u Državnoj vatrogasnoj školi Hrvatske vatrogasne zajednice.

Ministarstvo obrane i OS RH sudjelovale su u pripremama i provedbi međuresorne vježbe „SIGURNOST 22“, koja je održana 9. i 10. lipnja 2022. U skladu s Odlukom glavnog vatrogasnog zapovjednika o početku glavnog napora požarne opasnosti od 13. lipnja 2022., Ministarstvo obrane i OS RH odredile su predstavnike te počele s izvršenjem zadaća u skladu s Programom aktivnosti. Ministarstvo obrane i OS RH izradile su komunikacijsko-informacijski priručnik za potporu provedbe protupožarne zaštite kod požara otvorenog prostora i ostvarile suradnju s ostalim sudionicima u uvezivanju svih postojećih sustava veze. Ministarstvo obrane i OS RH nastavile su sudjelovati u Mehanizmu civilne zaštite Europske unije „rescEU“ u koji su za protupožarnu sezonu 2022. deklarirana dva protupožarna zrakoplova CL-415 i četiri posade („stand by“ angažman). Ministarstvo obrane i OS RH u 2022. godini pružali su međunarodnu pomoć u gašenju požara otvorenog prostora protupožarnim zrakoplovima u Republici Sloveniji, u okviru „rescEU“ Mehanizma civilne zaštite, te u Bosni i Hercegovini. Na navedenim zadaćama izvršeno je 369 letova, ostvareno je 69:00 sati naleta, ukupno je izbačeno 1 248 tona vode, utrošeno je 54 352 litre goriva te je utrošeno 269 litara pjenila. U skladu s obvezama iz točke 44. Programa aktivnosti, Izvod iz Operativnog plana 11044 „Korištenje i pomoć Oružanih snaga Republike Hrvatske kod ugroza uzrokovanih prirodnim nesrećama, velikim nesrećama i katastrofama“ nije dostavljan jer je nepromijenjen u odnosu na 2021. godinu.

Ministarstvo obrane i OS RH planirale su i provodile potrebno specijalističko osposobljavanje protupožarne zrakoplovne skupine s dovoljnim brojem posada i osoblja za opsluživanje protupožarnih zrakoplova Canadair CL-415 i Air Tractor AT-802A/F te transportnih helikoptera za gašenje požara, prijevoz ljudi i opreme, desantiranje te traganje i spašavanje. Tijekom razdoblja glavnog napora protupožarne sezone osiguran je potreban broj zrakoplova i helikoptera te dovoljan broj osposobljenih posada s odgovarajućim letачko-tehničkim osobljem: do šest zrakoplova tipa Canadair CL-415, do šest izviđačko-navalnih zrakoplova tipa Air Tractor AT-802 A/F i jedan transportni helikopter za gašenje, prijevoz, potragu i desantiranje.

Od 13. lipnja do 16. rujna 2022. Ministarstvo obrane i OS RH osigurali su 26 pripadnika u spremnosti za brzu intervenciju s razmještajem u vojarni „Knez Trpimir“ u Divuljama te dodatne snage za ojačanje i mornaričke snage sastava: jedan desantni brod minopolagač (DBM), jedan desantni jurišni brod (DJB) i dvije gumene brodice (GB Leader 599) te sustave bespilotnih zrakoplova. OS RH provodile su dnevna prebaziranja zrakoplovnih snaga u alternativne zračne luke (Resnik-Split) tijekom II. faze protupožarne sezone u skladu s operativnom prosudbom i u suradnji s glavnim vatrogasnim zapovjednikom. OS RH u suradnji s Hrvatskom vatrogasnom zajednicom, u skladu s dnevnom prosudbom Operativnog vatrogasnog zapovjedništva RH, provodile su zrakoplovima i bespilotnim zrakoplovima izviđanja požarno ugroženih područja. Kontinuirano se pratilo stanje i korištenje resursa zrakoplova tipa Canadair CL-415, Air Tractor AT-802A/F i helikoptera Mi-8 MTV1 te su se poduzimale potrebne aktivnosti radi pravodobnog servisiranja, nabave potrebnih rezervnih dijelova, alata, opreme, goriva, maziva i zaštitnih sredstava. Tijekom požarne sezone, OS RH dnevno su izvještavale Operativno vatrogasno zapovjedništvo Republike Hrvatske o stanju spremnosti zrakoplova i posada. Ministarstvo obrane kontinuirano surađuje s trgovačkim društvom „Hrvatske šume“ d.o.o. na izradi i provedbi šumsko-gospodarskih planova na šumama i šumskim zemljištem koje se nalaze na vojnim lokacijama.

Sve zadaće Ministarstva obrane i OS RH izvršene su u skladu s odlukama, operativnim planom i zapovijedima uz odgovarajuću koordinaciju i suradnju s Hrvatskom vatrogasnom zajednicom te ostalim tijelima sustava domovinske sigurnosti

Značajnije preventivne i operativne aktivnosti

Video nadzor na području Dalmacije funkcionirao je uspješno (96 kamera) i opravdao je ulaganje, a nastavljena je i isporuka slika s integriranog protupožarnog sustava osim za potrebe Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske u Divuljama i za rad Državnog vatrogasnog operativnog centra 193 u Zagrebu.

Hrvatske šume d.o.o. tijekom 2022. izgradile su **136,72 km** novih dionica protupožarnih prosjeka s elementima šumske ceste što je u odnosu na lanjski izgrađenih 94,10 km povećanje i s kojim treba kontinuirano nastaviti.

Zbog problematike neuređenih i neodržavanih poljoprivrednih i ostalih neobraslih šumskih zemljišta, s ciljem smanjenja požarnog rizika na šumskim i poljoprivrednim površinama, održano je više međuresornih (Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo poljoprivrede i Hrvatska vatrogasna zajednica) radnih sastanaka s ciljem izrade Akcijskog plana održavanja i izgradnje šumskih prometnica na području primorske Hrvatske za razdoblje od 2023. do 2025. Nakon što su od strane nadležnih vatrogasnih zajednica županija priobalja predložene dionice izgradnje novih dionica šumskih prometnica, u tijeku je određivanje prioriteta za njihovu izgradnju.

Novina je stavljanje na raspolaganje pružnog vozila i niskopodnog vagona za utovar spremnika za vodu i vatrogasne opreme u kolodvoru Škrljevo od 1. lipnja do 30. rujna za potrebe gašenja požara na nepristupačnim pružnim dionicama.

Hrvatska vatrogasna zajednica, Hrvatske šume d.o.o. i Hrvatske autoceste d.o.o., a od 2022. potpisanim sporazumima, i Autoceste Zagreb – Macelj d.o.o. i Bina – Istra – Upravljanje i održavanje d.o.o., dogovorile su i provele tijekom glavnog napora požarne opasnosti od 1. lipnja do 30. rujna, zajedničke informativno-promidžbene aktivnosti u cilju podizanja razine protupožarne kulture i upoznavanja stanovništva i turista s opasnostima od nastanka požara i posljedicama koje požari izazivaju, te je time postignut cilj u aktivnosti promidžbe pridodati i druge subjekte koji održavaju prometnice.

Od izvanrednih aktivnosti sukladno potrebama dodatno su zbog povećanog broja nastalih požara tijekom prve polovine godine i zbog izuzetno nepovoljne meteorološke situacije i vrlo velike opasnosti od izbijanja požara otvorenog prostora, u srpnju u dva navrata (1. i 21. srpnja) na zahtjev Hrvatske vatrogasne zajednice zatražene pojačane aktivnosti od strane svih subjekata vezanih uz željeznički promet i nadležnih inspekcija. Istovjetno su pojačane aktivnosti iz istih razloga zatražene od jedinica lokalne i područne samouprave, Ministarstva unutarnjih poslova odnosno Ravnateljstva policije i Ravnateljstva civilne zaštite, turističkih objekata, Hrvatskih šuma te nadležnih inspekcija Državnog inspektorata Republike Hrvatske i Ministarstva unutarnjih poslova.

Ističe se nastavak odlične suradnje zračnih i zemaljskih snaga, odlična zapovjedna struktura i rad na terenu i odličan rad u Situacijskom operativnom središtu i Operativnom vatrogasnom zapovjedništvu Republike Hrvatske.

Tijekom 2022. nastavljeno je sa svakodnevnim izviđanjem protupožarnim zrakoplovima te se u više navrata direktno djelovalo na uočeni požar. Evidentna je i pravovremena reakcija vatrogasnih i drugih snaga, a također je i ciljano izviđanje s bespilotnom letjelicom (u nešto smanjenom obimu nego 2021.) te preventivni obilasci vatrogasaca na terenu kao i uvođenje novih tehnologija i njihovo integriranje u sustav, dalo svoje rezultate.

V. FINANCIJSKO IZVJEŠĆE PROVEDBE PROGRAMA AKTIVNOSTI U 2021.

Za potrebe provedbe Programa aktivnosti u 2022. godini iz Državnog proračuna je na projektu K260089 **Hrvatske vatrogasne zajednice** prvotno planirano 25.000.000,00 kuna (3.318.070,21 EUR).

Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2022. godinu te preraspodjelom sredstava, tekući plan povećan je za 794.000,00 kuna (105.381,90 EUR) i konačno je za potrebe Hrvatske vatrogasne zajednice iznosio 25.794.000,00 kuna (3.423.452,12 EUR) (godišnji plan projekta). Realizacija navedenih sredstava iz nadležnosti Hrvatske vatrogasne zajednice prikazana je u tablici 12.

Tablica 12: Realizacija financijskih sredstava Programa aktivnosti u 2022.

ŠIFRA PROJEKTA	PROGRAM U PROVEDBI POSEBNIH MJERA ZA ZAŠTITU OD POŽARA	IZNOS
K260089	UKUPNO PLANIRANA SREDSTVA ZA POTREBE HRVATSKE VATROGASNE ZAJEDNICE	25.794.000,00 kn (3.423.452,12 EUR)
	REALIZIRANO DO 31.12.2022.	25.139.151,86 kn (3.336.538,83 EUR)
	REALIZIRANO U ODNOSU NA GODIŠNJI PLAN (%)	97,46 %

Od planiranih financijskih sredstava Hrvatske vatrogasne zajednice (25.794.000,00 kuna / 3.423.452,12 EUR) realizacija u odnosu na godišnji plan iznosila je 97,46 %.

Od značajnijih troškova, na usluge tekućeg i investicijskog održavanja utrošeno je 651.921,56 kuna (86.524,86 EUR), na smještaj i prehranu dislociranih vatrogasaca s kontinenta tijekom redovnih dislokacija utrošeno je 863.049,51 kuna (114.546,35 EUR), a na službeni, radnu i zaštitnu odjeću i obuču 1.670.312,50 kuna (221.688,56 EUR). Za nabavku vozila i opreme za gašenje kao i osobne zaštitne opreme, popravke i servise javnim vatrogasnim postrojbama tijekom 2022. godine utrošeno je 2.269.517,26 kuna (301.216,70 EUR). Na tekuće donacije u novcu (zapošljavanje sezonskih vatrogasaca – do 1.000 mjesečno, refundacije ostalih troškova provedbe redovnih dislokacija, te nabavku vozila i opreme za gašenje kao i osobne zaštitne opreme, popravke i servise VZZ-ima i DVD-ima) utrošeno je 16.954.363,44 kuna (2.250.230,73 EUR). Također za nabavku materijala i sirovina utrošeno je 600.564,50 kuna (79.708,60 EUR) te sitnog inventara za potrebe požarne sezone utrošeno je 451.509,55 kuna (59.925,61 EUR), a za nabavku opreme za održavanje i zaštitu 521.418,75 kuna (69.204,16 EUR).

Za potrebe provedbe Programa aktivnosti u 2022. iz Državnog proračuna je na projektu A545035 **Ministarstva obrane** planirano je 132.034.000,00 kuna (17.523.923,28 EUR). Od planiranog iznosa utrošeno je 129.417.335,76 kuna (17.176.632,26 EUR). Realizacija navedenih sredstava iz nadležnosti Ministarstva obrane, prikazana je u tablici 13.

Tablica 13: Realizacija financijskih sredstava Programa aktivnosti u 2022.

ŠIFRA AKTIVNOSTI	PROTUPOŽARNA ZAŠTITA	IZNOS
A545035	UKUPNO PLANIRANA SREDSTVA ZA POTREBE MINISTARSTVA OBRANE	132.034.000,00 kn (17.523.923,28 EUR)
	REALIZIRANO DO 31.12.2022.	129.417.335,76 kn (17.176.632,26 EUR)
	REALIZIRANO U ODNOSU NA GODIŠNJI PLAN (%)	98,02 % . %

Od planiranih financijskih sredstava Ministarstva obrane (132.034.000,00 kuna / 17.523.923,28 EUR), realizacija u odnosu na godišnji plan iznosila je 98,02 %.

Od značajnijih troškova po različitim vrstama troška, na održavanje je utrošeno ukupno 108.005.835,70 kuna / 14.334.837,84 EUR (za materijal i dijelove 9.378.005,68 kuna (1.244.675,25 EUR) i usluge održavanja 98.627.830,02 kuna (13.090.162,58 EUR)), za energiju (pogonsko gorivo) utrošeno je 12.003.730,98 kuna (1.593.168,88 EUR), za naknade zaposlenima utrošeno je 3.029.686,08 kuna (402.108,44 EUR).

Ukupno je za realizaciju Programa aktivnosti s pozicija Hrvatske vatrogasne zajednice i Ministarstva obrane ukupno (do 31. prosinca 2022.) realizirano 154.556.487,62 kune (20.513.171,09 EUR).

Ostali subjekti navedeni u ovom Izvješću, bilo kao izvršitelji i/ili sudionici Programa aktivnosti, snosili su svoje cjelokupne financijske troškove u okviru vlastite djelatnosti.

ZAKLJUČAK

Bez obzira na to što je temeljem meteoroloških pokazatelja ovogodišnja požarna sezona, kao i lani, odstupala od prosječnih (proljeće što se tiče padalina bilo sušno do čak ekstremno sušno te većinom normalo toplo, a ljeto normalno do ekstremno sušno te ekstremno toplo) i tomu što je požarna ugroženost na većem dijelu Jadrana i u priobalju bila povišena, na što su dodatno utjecale situacije s umjerenim i jakim vjetrom, ukupna požarna sezona 2022. godine, uspoređujući samo statističke podatke o broju požara na otvorenom prostoru i posebno po izgorenim površinama, gledajući cjelogodišnje razdoblje bila je svakako zahtjevnija od 2021. Promatrajući samo razdoblje tzv, glavnog napora požarne opasnosti (lipanj-listopad) posebice u priobalju, sezona 2022. u odnosu na 2021. je bila nešto teža i zahtjevnija s većim brojem požara raslinja (za 1,90 %) i opožarena površina (za 37,71 %). U odnosu na cjelogodišnje razdoblje (siječanj-prosinac) u odnosu na 2021. razlike su još vidljivije. Broj požara raslinja je veći za 30,68 %, a opožarena površina za 104,25 %

Po broju požara najopterećenije je bilo područje Splitsko-dalmatinske županije pa slijede Zadarska i Šibensko-kninska, a najviše opožarenih površina evidentirano je u Šibensko-kninskoj županiji (dijelom i zbog velikog požara u Vodičkom zaleđu), zatim u Ličko-senjskoj Zadarskoj te Splitsko-dalmatinskoj.

Kao što je već navedeno, u priobalju uspoređujući podatke iz 2022. u odnosu na petogodišnji prosjek, broj požara u cjelogodišnjem razdoblju je veći za 24,68 %, a ukupna opožarena površina je manja za 5,82 % dok je u odnosu na još relevantnije desetogodišnje razdoblje, broj požara u priobalnih 7 županija u 2022. godini veći od prosjeka za 44,16 %, a opožarena površina veća za 19,26 %.

Uspoređujući podatke koji se odnose na indeks opožarene površine (IOP), u 2022. za priobalni dio on iznosi 7,07 što je, u odnosu na 8,55 (desetogodišnji prosjek 2012 – 2021), smanjenje za 17,29 %.

Promatrajući samo razdoblje tijekom glavnog napora požarne opasnosti (lipanj-listopad), u odnosu na petogodišnji prosjek, zabilježeno je 1.607 požara raslinja što je povećanje od 21,12 % dok je procijenjena opožarena površina 11.628 ha što je smanjenje od 23,21 % u odnosu na petogodišnji prosjek i što rezultiralo smanjenjem IOP za 36,60 %.

Sada već trend, a ne posebnost 2022. godine, je zabilježen značajno veći broj požara (i veći nego 2020. i 2021.) u mjesecu ožujku te njegov značajan udio u ukupnom broju svih požara raslinja od 43,23 %. Također je zamjetno velik broj požara nastao u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske koji je u ožujku za 30,32 % veći od broja požara u priobalnom dijelu i jedini je mjesec u 2022. godinu u kojem je zabilježen veći broj požara raslinja u kontinentalnom nego u priobalnom i kraškom dijelu Republike Hrvatske (tablica 3).

Razlog ovakvog broja i raspodjele požara u ožujku je prvenstveno meteorološka situacija (ponovno manjak oborina te veći broj dana s jakim vjetrom) uz često nesavjesno, neprijavljeno i nekontrolirano spaljivanje poljoprivrednih površina posebice u ruralnim i slabo naseljenim područjima kontinentalne Hrvatske.

U 2022. u odnosu na 2021. za područje cijele Republike Hrvatske svi su parametri uvećani. Broj požara uvećan je za 45,59 %, procijenjena opožarena površina za 158,35 %, IOP za 77,40 %, a prosječno trajanje intervencije gašenja požara raslinja za 24,79 % (tablica 9).

Ako promatramo statistički relevantnije razdoblje, desetogodišnji prosjek (2012. - 2021., grafikon 5) za područje Republike Hrvatske od 4.704 požara raslinja s opožarenom površinom od 34.760 ha, u 2022. godini zabilježeno je povećanje broja požara za 3.187 odnosno za 67,75 % dok je procijenjena opožarena površina povećana za 27.784 ha odnosno za 79,93 %.

Tijekom cijele godine, podaci za Republiku Hrvatsku kao cjelinu pokazuju da su 94,23 % požara ugašena u prvih četiri sata (93,62 % u 2021.), 4,24 % u vremenu između 4 i 12 sati (5,18 % u 2021.), a samo 1,50 % u vremenu većem od 12 sati (1,94 % u 2021.) što su nešto bolji rezultati u sve tri mjerene kategorije trajanja požara raslinja u 2022. u odnosu na 2021. godinu.

Prosječno trajanje požara raslinja za Republiku Hrvatsku (od prijave do potpunog gašenja i/ili završetka intervencije) u 2022. godini je bilo 2 sata i 31 minutu što je u odnosu na petogodišnji prosjek povećanje od samo 3 % što upućuje da usprkos zahtjevnoj i izazovnoj godini i u određenim periodima godine, ograničeno dostupnim zračnim snagama, nije značajno povećanje i potvrđuje kontinuirana poboljšanja u operativnim postupanjima zračnih i zemaljskih vatrogasnih snaga.

Vezano za provedbu mjera Programa aktivnosti, cjelovito provedenom analizom utvrđeno je da su se zadaće izvršavale boljom dinamikom nego prethodnih godina (radi stanja uzrokovanog pandemijom virusa COVID-19). To se odnosilo i na provođenje preventivnih aktivnosti, promidžbenih aktivnosti (tiskanje letaka i plakata) i posebice inspekcijskog nadzora mjera zaštite od požara no naglasak i dalje treba biti na naglašenom provođenju preventivnih mjera zaštite od požara posebice od strane gradova, općina i županija.

Vježba „SIGURNOST 22“ održana je nakon što prethodne dvije godine nije organizirana zbog ograničenja proizašlih iz provedbe mjera zaštite od širenja bolesti COVID 19. Provedena Vježba je u potpunosti opravdala svoju svrhu, a potvrdila se kao prikladan format i za održavanje sjednice Koordinacije za sustav domovinske sigurnosti u funkciji potpunijeg angažmana svih sastavnica sustava u realizaciji Programa aktivnosti.

Program aktivnosti za 2022. s dodatno propisanim i u velikoj mjeri provedenim kratkoročnim mjerama donosi rezultate. Osim na iznimno zahtjevnom požaru na području Vodičkog zaleđa na predjelu Mrdakovica u Šibensko-kninskoj županiji, i na kojem su nakon više godina zabilježene i značajnije štete za mještane pogođenog požarom, nije bilo većeg stradavanja ljudi niti direktnih značajnijih većih šteta za građane Republike Hrvatske, turiste i njihovu imovinu. Nažalost, jedan mladi život vatrogasca prilikom gašenja požara je nepovratno izgubljen no prilagodljivim i integriranim sustavom zaštite, spašen je velik broj objekata, očuvane su turističke destinacije i vegetacijski pokrov na požarno ugroženim područjima što ukazuje na dobru koordinaciju svih aktivnosti i subjekata.

Koordinacijom iz jednog mjesta, Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske u Divuljama, omogućeno je uspješnije djelovanje snaga na svim razinama i unutar jedinstvenog zapovjednog sustava. S obzirom na širinu zadaća, u Operativno vatrogasno zapovjedništvo Republike Hrvatske i nadalje trebaju biti uz službenike Hrvatske vatrogasne zajednice, uključeni časnici Hrvatske vojske i službenici Ministarstva unutarnjih poslova te predstavnici više vatrogasnih zajednica županija, kako bi koordinacija snaga i upravljanje složenijim događajima bilo još učinkovitije.